

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KOSOVA'DAKİ TÜRK SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
SORUNLARI**

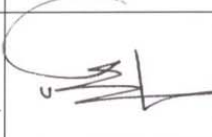

NURİ BRİNA

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. KEMALETTİN KUZUCU

EDİRNE 2011

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

NURİ BRİNA tarafından hazırlanan **KOSOVA'DAKİ TÜRK SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ SORUNLARI** Konulu **YÜKSEK LİSANS** Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12.-13. maddeleri uyarınca **05.07.2011 Salı** günü saat **10.30**'da yapılmış olup, tezin *
.....*Kabul Edilmesine*..... **OYBİRLİĞİ/ÖYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Doç.Dr. Kemalettin Kuzucu (Danışman)	<i>Kabul edilmesine</i>	
Doç.Dr. Yeşim Fazlıoğlu	<i>Kabul edilmesine</i>	
Yrd. Doç.Dr. Nesrin Günay	<i>Kabul edilmesine</i>	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	406011
Yazar Adı / Soyadı	Nuri Brina
Uyruğu / T.C.Kimlik No	
Telefon / Cep Telefonu	05544844319
e-Posta	nuri18_pz@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları
Tezin Tercümesi	Professional Problems of Turkish Classroom Teachers in Kosovo
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	İlköğretim Bölümü
Anabilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2011
Sayfa	82
Tez Danışmanları	Doç. Dr. Kemalettin Kuzucu
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Kosova, Türk, İlköğretim, Sınıf Öğretmeni, Eğitim, Öğretim, Meslek, Sorun
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimin ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

07.07.2011

İmza:.....

TEŞEKKÜRLER

Bu çalışmamda birçok insanın yardımları ve katkıları olmuştur. Öncelikle hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerinin yanı sıra beni büyük fedakârlıklarla yetiştirip bugünlere getiren, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme, araştırmam süresince her türlü destek ve fedakârlıkta bulunan danışmanım Doç. Dr. Kemalettin Kuzucuya, araştırmanın planlama ve gerçekleşmesindeki katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Şahin Dünder'a, tezimin özellikle istatistik kısımlarında değerli bilgilerini paylaştan Araş. Gör. Gökhan Ilgaz'a, görüşmelerde yardımcı olan Yar. Doç. Dr. Yılmaz Çakıcı'ya, yüksek lisans eğitimim süresince emeği geçen tüm hocalarıma, Fikrim Damka'ya, İbrahim Hürgel'e ve kütüphanesini paylaştan arkadaşım Taner Kotle'ye teşekkür ederim.

Bu araştırma, T.Ü. Rektörlüğü Araştırma Fonu Saymanlığı'nın TÜBAP-2010-71' lu projesi ile desteklenmiştir.

Nuri BRİNA

Hazırlayan: Nuri Brina

Tezin Adı: Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları

ÖZET

Bu tez çalışmasında, Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları sorunları, görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi, "Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?" Problemin çözümü için araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2009-2010 öğretim yılında Kosova'daki devlet okullarında; Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça şehirleri ile Mamuşa ve Doburçan köyünde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bahsedilen yerlerde görev yapan öğretmen sayısı 59 olarak tespit edilmiştir. Araştırmada, örnekleme yapılmayarak, evrende ifade edilen tüm öğretmenlere ulaşılmıştır. Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar; okul imkânları, yöneticiler, veliler, meslektaşlar ve kişisel olmak üzere 5 kategoride ele alınmıştır. Araştırmada veriler anket ve görüşme formuyla toplanmıştır. Anket verilerin çözümlenmesi sürecinde frekans ve yüzde hesaplamaları, görüşme sorularının analizinde içerik çözümlemesi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre;

1. Öğretmenlerin okul imkânlarından memnun olduklarını,
2. Yöneticilerin davranışlarından memnun olduklarını,
3. Velilerin çocuklarına karşı ilgi ve tutumlarından memnun olduklarını,
4. Okul ortamında meslektaşlarından memnun olduklarını,
5. Kişisel yönden eksiklikleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Belirlenen sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Kosova, Türk, Sınıf Öğretmeni, Meslek, Eğitim, Öğretim, Sorun

Prepared by: Nuri Brina

Name of the thesis: Professional Problems of Turkish Classroom Teachers in Kosovo

ABSTRACT

In this thesis work, the problems of Turkish teachers encounter in their profession, were determined according to the comments in Kosovo.

The problem sentence of the research, "What are the Turkish classroom teachers' opinions about professional issues in Kosovo?", Survey method used in research, for solving of the problem.

The research studied among the classroom teachers working in public schools, in Pristina, Prizren, Gjilan, Mitrovica cities and in the village of Mamuşa and Doburçan, Kosovo, in 2009-2010 academic year. The number of teachers working in the mentioned areas have been identified as being 59. In the study, there is no sampling, reached all the teachers has been expressed in the universe. Problems faced by teachers, discussed in 5 categories as school facilities, administrators, parents, colleagues and personal. The survey analysis of data during the frequency and percentage calculations, the interview questions used in the content analysis.

According to the findings of the study;

1. The teachers are satisfied with the conditions of schools,
2. They are satisfied with the behavior of managers,
3. They are pleased with the interest and attitudes of parents towards their children,
4. They are satisfied with their colleagues in the school environment,
5. Deficiency as the personal aspects has emerged.

The opinions of the teachers about the selected issues are found positive.

Key words: Kosovo, the Turks, Classroom Teacher, Business, Education, Training, Problem

ÖNSÖZ

Kosova, yeni bağımsızlığını kazanmış, birçok savaşlar ve acılar çekmiş bir ülkedir. Eğitim alanında ve diğer alanlarda yeni yeni gelişmeler olmaktadır. Yetişen akademisyenler sayesinde de eğitim alanında araştırmalar yapılmaya başlamıştır.

Kosova’da öğretmenler hakkında sınırlı olan araştırmalar; "Kosova’daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları" hakkında araştırma yapmaya yöneltti.

Bu araştırmanın birinci bölümünde giriş, problem cümlesi, problem durumuna bağlı olarak da araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımları ve konuyla ilgili yayın ve araştırmalar belirtilmiştir.

İkinci bölümde, incelenen konuya bağlı olarak Kosova’da Türkçe eğitim ve öğretmenlerin yetiştirme süreci ve sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunları ile ilgili kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde, araştırmanın modeli, evreni, örnekleme; verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde, sınıf öğrencilerinin mesleki sorunlarına ilişkin toplanan veriler yorumlanmıştır.

Beşinci bölümde, elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlar belirtilmiş ve bu konuda yapılması gereken çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Tez, kaynakça ve ekler kısmıyla son bulmuştur.

Nuri BRİNA

Edirne, 2011

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEŞEKKÜRLER	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR	x
GRAFİKLER	xi
KISALTMALAR	xii
BÖLÜM I	
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	2
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Amaç	2
1.5. Önem	3
1.6. Varsayımlar	3
1.7. Sınırlılıklar	4
1.8. Tanımlar	4
1.9. Konuyla İlgili Yayın ve Araştırmalar	5
BÖLÜM II	
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Kosova’da Türkçe Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Süreci... ..	8
2.1.1. Osmanlı Dönemi (1455-1912)	8
2.1.2. Yugoslavya Krallığı Dönemi (1912-1945 veya 1951).....	11
2.1.3. Sosyalist Yugoslavya Dönemi (1951-1999)	12
2.1.4. BM Geçici Yönetim Organları’nın ve Yerel Yönetim Organlarının	

Yönetimi Dönemi (1999-2008).....	17
2.1.5. Kosova Cumhuriyeti Dönemi (2008-?).....	18
2.1.5.1. Kosova'daki Eğitim Durumu	21
2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları.....	23
2.1. Okul İmkânlarından Kaynaklanan Sorunlar.....	23
2.2. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Sorunlar	24
2.3. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar	25
2.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar	26
2.5. Kişisel Kaynaklı Sorunlar	27

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Evren ve Örneklem	29
3.3. Verilerin Toplanması	29
3.3.1. Araştırmada Kullanılan Araçların Geçerlik ve Güvenirlik	
Çalışmaları	30
3.4. Verilerin Analizi	30
3.4.1. Nicel Verilerin Analizi.....	30
3.4.1.1. Ankete Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin	
Dağılımları	31
3.4.2. Nitel Verilerin Analizi.....	33
3.4.1.2. Görüşmeye Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin	
Dağılımları	33

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM.....	35
4.1. Nicel Verilere Ait Bulgu ve Yorumlar.....	35
4.1.1. Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgu ve Yorumlar.....	35
4.2. Nitel Verilere Ait Bulgu ve Yorumlar	51

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER	65
5.1. Sonuçlar	65
5.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul İmkânlarına İlişkin Görüşleri.....	66
5.1.2. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Yönetimine İlişkin Görüşleri	66
5.1.3. Sınıf Öğretmenlerinin Velilere İlişkin Görüşleri	67
5.1.4. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlere İlişkin Görüşleri	67
5.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Şahsına İlişkin Görüşleri.....	68
5.2. Öneriler	69
5.1. Uygulamaya Öneriler	69
5.2. Araştırmacılara Öneriler.....	70
KAYNAKÇA	71
ÖZGEÇMİŞ	76
EKLER.....	77
EK-1: Anket Formu	77
EK-2: Görüşme Formu.....	81

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.4.1.1. Ankete katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu, eğitim dili ve iş güvencesini gösteren tablo.....	31
Tablo 3.4.2.1. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu ve eğitim dilini gösteren tablo	33
Tablo 4.1.1.1. Okul İmkânlarından Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	35
Tablo 4.1.1.2. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri	38
Tablo 4.1.1.3. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	43
Tablo 4.1.1.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	46
Tablo 4.1.1.5. Kişisel Kaynaklı Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	49

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine ait dağılım.....	51
Grafik 4.2.2. Sınıf öğretmenlerinin aldıkları eğitimin mesleğe hazırladığını düşünüyor musunuz sorusuna ait dağılım.....	52
Grafik 4.2.2.1. Hangi yönlerden hazırladığını düşünüyorsunuz sorusuna ait dağılım	53
Grafik 4.2.3. Okulu imkânları ile ilgili sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım	54
Grafik 4.2.3.1. Okul imkânları ile ilgili sorunlara verilen yanıtların dağılımı	54
Grafik 4.2.4. Okul yönetimi ile sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım	55
Grafik 4.2.4.1. Okul yönetimi ile sorunlara verilen yanıtların dağılımı	56
Grafik 4.2.5. Öğretmenlerin eğitim-öğretim süresince veli ile sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım.....	55
Grafik 4.2.5.1. Eğitim-öğretim sürecinde velilerle sorunlarınız var mı sorusuna verilen yanıtların dağılımı.....	57
Grafik 4.2.6. Eğitim sürecinde meslektaşlarınızla sorunlarınız var mı sorusuna verilen yanıtların dağılımı.....	58
Grafik 4.2.6.1. Topluluk meslektaşlarınızla aranınız nasıl sorusuna ait dağılım....	59
Grafik 4.2.7. Öğretmenlerin kişisel sorunlarına ait dağılım	59
Grafik 4.2.8. Mesleki hizmet içi seminerlere katıldınız mı ve katılıyor musunuz sorusuna ait dağılım	60
Grafik 4.2.8.1. Seminerler yeterli veriliyor mu sorusuna ait dağılım.....	61
Grafik 4.2.8.2. Ne tür seminerlere ihtiyacınız var sorusuna ait dağılım.....	61
Grafik 4.2.9. Aldığınız maaş ihtiyaçlarınızı karşılayacak yeterlikte mi sorusuna ait dağılım	62
Grafik 4.2.10. Sizce Kosova’da bir sınıf öğretmenin alması gereken maaş ne kadardır sorusuna ait dağılım.....	63

KISALTMALAR LİSTESİ

AB : Avrupa Birliği

BAL-TAM : Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi

BES : Bölge Eğitim Sekreterliği

BM : Birleşmiş Milletler

KEBTB : Kosova Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı

ECTS : Avrupa Kredi Transfer Sistemi

KDTP: Kosova Demokratik Türk Partisi

KMÖB : Kosova ve Metohiya Özerk Bölgesi

KTÖD : Kosova Türk Öğretmenler Derneği

NATO : Kuzey Atlantik Paktı

SPSS : Statistical Package For Social Science

TDK: Türk Dil Kurumu

TİKA : Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi

UKİD : Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Derneği

YPO : Yüksek Pedagoji Okulu

f : Frekans

% : Yüzde

vb : Ve benzeri

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde; Kosova Cumhuriyeti hakkında özet bilgilerden sonra araştırmaya ait problem durumu, problem cümlesi, alt problemlere, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve konu ile ilgili literatürde yer alan çalışmalara yer verilmiştir.

10.887 km² alanı, yaklaşık 1 milyon 733 bin 872 nüfusa sahip olan Kosova Cumhuriyeti (Kosova İstatistik Enstitüsü Verileri, 2011) 17.02.2008 yılında bağımsızlığını ilan ederek, bağımsız, demokratik ve barışsever bir ülke sıfatıyla, dünyanın en genç ülkesi olmuştur.

Coğrafi bölge olarak Avrupa kıtasının güneyinde bulunan Balkan yarımadasının kuzeybatısında yer alır ve Asya ile Batı Avrupa Ülkeleri arasında köprü görevini görür. (Topsakal ve Koro, 2007: 19).

Kosova ve Metohiya (Dukakin) ovalarından oluşur. Şardağı'nın, Dinara Dağları'nın ve Kopaonik Dağı'nın yamaçlarına kadar uzanan Kosova Bölgesi İbre, Lepenants, Beyaz Drim, İpek Bistriçası ve Kriva Reka nehir geçitleriyle Adriyatik, Ege Denizi ve Balkan Yarımadası'nın iç kısımlarıyla bağlanır (Koro, 1999 Akt: Sofuoğlu ve Topsakal 2007: 62). Hun Türkleri, Avarlar, Peçenekler, Kumanlar gibi Türk boylarının Balkanlara akın etmesi ve yerleşmesiyle Kosova'da Türk varlığı IV. yy. dan itibaren başlar (Recepoğlu, 2009: 1).

1.1. Problem Durumu

Kosova Cumhuriyeti bağımsızlığını yeni kazanmış ve yeni gelişmekte olan bir ülke, nüfusu az olmasına rağmen ülkede birçok millet yaşamaktadır. Bu milletlerden biri Türklerdir. Türklerin, Kosova'da uzun tarihi bir geçmişi olmasına rağmen hala önemli bir konumdadırlar.

Bilgi çağı döneminde toplumlar kendilerini eğitimle geliştirerek ayakta kalmaktadırlar. Kosova'daki eğitim sisteminde yeni düzenlemeler olmasına rağmen bazı eksiklikler bulunmaktadır. Öğretmenler toplumların gelişmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimde kalite isteniyorsa öğretmenlerin sorunlarının bilimsel olarak belirlenmesi ve çözüm önerileri getirilmesi gereklidir.

1.2. Problem Cümlesi

Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1.3.1. Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin okul imkânlarına,

1.3.2. Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin okul yöneticilerine,

1.3.3. Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin velilere,

1.3.4. Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin öğretmenlere,

1.3.5. Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin kişisel sorunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Amaç

Bu araştırmada, Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarının belirlenmesi, belirlenen sorunların nedenlerinin ortaya çıkarılması ve çözüm önerileri getirebilmek amaçlanmıştır. Ayrıca, göreve yeni başlayacak öğretmenlerin

de ne gibi sorunlarla karşılaşacağı ve sorunların üstesinden nasıl gelebileceklerini bildirmeyi amaçlamaktadır. Literatür tarandığında, böyle bir araştırmanın şimdiye kadar kapsamlı ve derinlemesine yapılmadığı tespit edilmiştir.

1.5. Önem

Bu araştırmadan elde edilecek bulgu ve sonuçların;

Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarının bilimsel olarak saptanmasına ve karar verici konumdaki kişilerin öğretmenlerin özlük haklarının düzenlenmesinde sistematik ve daha kapsamlı bilgiler sağlayacağı,

Kosova eğitim sisteminde kalitenin arttırılmasına,

Sadece Türk toplumu için değil Kosova'da yaşayan diğer halklar için de katkı sağlayacağı,

Kosova eğitim literatürüne de önemli bir katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.6. Varsayımlar

Katılımcıların ölçme araçlarına verdiği cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttığı düşünülmektedir.

Araştırmada katılan sınıf öğretmenlerinin Türk toplumuna mensup olduğu varsayılmıştır.

Araştırmada kullanılan Anket ve Görüşme Formu istenilen özelliği doğru bir şekilde ölçtüğü varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırma;

2009-2010 öğretim yılında Kosova'daki devlet okullarında görev yapan Türk sınıf öğretmenlerinin görüşleri,

Veri toplama aracı olan ankette ve görüşmede yer alan sorular ve bunlardan elde edilen cevaplarla,

Araştırmacının ulaşabildiği kaynaklarla sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Eğitim: Kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının istenilen doğrultuda geliştirilmesi ya da ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür (Akyüz, 2001: 2).

İlköğretim: 6-12 yaş grubundaki öğrencilere temel becerileri kazandırarak onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim devresi şeklinde tanımlamıştır (Erden, 1988: 174).

Öğretmen: Eğitim-öğretim faaliyetlerini önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda okullarda yürüten kişilere denilmektedir (Şimşek, 2007: 14).

Sınıf Öğretmeni: Temel eğitimin I. Kademesinde öğrenme ortamını en etkili biçimde oluşturarak eğitsel amaçları gerçekleştirmede öğrencilere ve ana babalara kılavuzluk edecek nitelikte olup, genel kültürde, uygulamada ve öğretmenlikte uzmanlaşmış kişidir (Başaran, 1996: 182).

Meslek: Genel anlamda bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu bir işbölümü ve temel gereksinimleri karşılama ile ilgili bir uğraş alanıdır (Alkan, 2000: 197).

Sorun: Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem (TDK, 2005: 1795).

1.9. Konuyla İlgili Yayın ve Araştırmalar

Kuşkusuz sınıf öğretmenleri hakkında bugüne kadar bir sürü makale, kitap, tez yazılmıştır. Literatür tarandığında, böyle bir araştırmanın şimdiye kadar kapsamlı ve derinlemesine yapıldığı tespit edilmiştir. Bu bölümde çalışma ile ilgili olduğu düşünülen dünyada yapılmış araştırmalara ve yayınlara yer verilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Kuzey (2002) tarafından yapılan "Sınıf Öğretmenlerinin Bazı Sorunları ve Bazı Çözüm Önerileri" araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin görev sırasında karşılaştığı, kişisel sorunları ve öğrenciden kaynaklanan sorunları araştırılmıştır. Sorunlara ilişkin çözüm önerileri, ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine yaptırılan anketlere dayandırılmıştır. Çalışmanın örneklemini Erzurum ilinde görev yapan sınıf öğretmenler oluşturmuştur.

Atay (2007) "Sınıf Öğretmenlerinin Mesleklerinde Karşılaştıkları Sorunlar" isimli araştırmasında, onların nitelikleri (cinsiyetleri, yaşları, mesleki kıdemleri, mezun oldukları bölümler, bu mesleği seçme nedenleri) arasındaki ilişki incelenmiş bu ilişkilere bakılarak yaşadıkları sorunları tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul İli, Üsküdar İlçesi'nde 5 resmi ilköğretim okulunda görev yapan toplam 50 sınıf öğretmeni oluşturmuş ve bunlara hazırlanan anket uygulanmıştır.

Bozpolat'ın (2009) yapmış olduğu "Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim-Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas Merkez İlçe Örneği)" araştırmasında; öğretmenlerin; öğrenciler, veliler, yöneticiler, müfettişler ve meslektaşları ile

karşılaştıkları sorunlar olmak üzere 5 boyutta ele alınmıştır. Ayrıca bu sorunların; cinsiyet, mezun olunan okul, ideallerindeki meslek, medeni durum, kıdem, şehirde geçen görev süresi, köyde geçen görev süresi, birleştirilmiş sınıf okutma ve hizmet içi eğitim kursu alma değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Araştırma, 2008–2009 öğretim yılı güz döneminde Sivas ili merkezinde bulunan 80 ilköğretim okulunda görev yapan 881 sınıf öğretmenini kapsamıştır. Öğretmenlerin 5 boyuta ilişkin sorunlarına ait veriler, hazırlanan anket formuyla sağlanmıştır.

Özpinar (2008) "Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları (Aydın ili Örneği)" çalışmada, günümüz şartlarında köylerde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunlarını, öğretmen görüşlerine göre analiz ederek belirlemek ve bu sorunlara çözüm önerileri getirmeye çalışmıştır. Bu çalışmanın araştırma evrenini, 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Aydın Merkez ve Kuşadası ilçeleri hariç olmak üzere tüm ilçelerin köylerinde bulunan ilköğretim okullarında görevli 776 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise 482 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen nicel veriler için "Köy Öğretmeni Sorunları Ölçeği", nitel veriler için "Köy Öğretmeni Sorunları Görüşme Formu" araştırmacı tarafından hazırlanarak kullanılmıştır.

Dağdeviren, (2009): "Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas İli Örneği)" isimli bu çalışmanın amacı, köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini önem derecelerine göre belirlemektir. Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlenmesine yönelik bu araştırma, tarama modeline dayalı nitel bir çalışmadır. Araştırmanın evreni; 2008–2009 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde, Sivas il merkezine bağlı 83 köy ilköğretim okulunda "kadrolu" olarak görev yapan 198 köy sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmayı ise anketleri geçerli kabul edilen 162 köy sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "açık-uçlu sorulardan oluşan bir anket formundan" yararlanılmıştır. Elde edilen veriler

içerik analizi yöntemi kullanarak çözümlenmiştir. İçerik analizi sonuçları frekans ve yüzde tabloları şeklinde sunulmuştur.

Steffes (2008) yaptığı araştırmada, köy okullarındaki sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmeye çalışmıştır. Bu doğrultuda, köy okullarındaki sorunların çözümünde tartışma ortamlarının yaratılması ve eğitimciler arasında görüş birliği oluşturulmasının köy hayatının gelişimine katkı sağlayacağına işaret etmiştir. Sadece şehir merkezindeki okulların değil, köy okullarının da gelişiminin sağlanması için gerekli girişimlerde bulunulması ve bu doğrultuda hareket edilmesi gerektiğini öne sürmüştür (Akt: Özpınar, 2008: 64).

Smith (2004) tarafından yapılan "Erkek ilkökul öğretmenlerinin avantajları ve dezavantajları" adlı araştırmada erkek öğretmenlerin mesleklerinde yaşadıkları deneyimlerden faydalanarak, erkek öğretmenlerin mesleki avantaj ve dezavantajlarını ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Yapılan görüşmelerden araştırmada verilerini elde ederek istatistik işlemler yapmıştır.

Veenman (1984) yaptığı araştırmasında mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları araştırmıştır. Araştırmacı, öğrencilerin motivasyonu, bireysel farklılıklar, iş ve çevre ilişkileri, sınıf organizasyonu, yetersiz öğretim materyalleri ve kaynaklara ulaşamama gibi konularda öğretmen tutum ve davranışlarını belirlemeye çalışmıştır. Bunların dışında deneyimli öğretmenlerin sorunları araştırmıştır. Araştırmacı sonuç kısmında öğretmenlere destekleyici önerilerde bulunmuştur.

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Kosova'da öğretmen yetiştirme süreci, ve öğretmenlerin mesleki sorunları ile ilgili literatür bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Kosova'da Türkçe Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Süreci

Kosova'da Türkçe eğitim ve öğretmen yetiştirme sürecinin uzun bir geçmişi vardır. Topsakal ve Koro (2007: 20), Kosova'da öğretmen yetiştirme sürecini dört döneme ayırmışlardır. Kosova, bağımsızlığın (17 Şubat 2008) ilanından sonra Cumhuriyet olmuş, yeni bir dönem daha başlamıştır. Bu dönemler şunlardır;

- 1) Osmanlı Dönemi (1455-1912),
- 2) Yugoslavya Krallığı Dönemi (1912 – 1945 veya 1951),
- 3) Sosyalist Yugoslavya Dönemi (1951 – 1999),
- 4) BM Geçici Yönetim Organları'nın ve Yerel Yönetim Organlarının Yönetimi Dönemi (1999-2008),
- 5) Kosova Cumhuriyeti (17 Şubat 2008 –) Dönemi.

2.1.1. Osmanlı Dönemi (1455 – 1912)

Osmanlıların Balkanlara yerleşmesiyle başlayan Türkçe eğitim, Türkiye topraklarında uygulandığı gibi Kosova'da da mektep, medrese ve rüştiye denilen ortaokullarda gerçekleştirilmiştir. Balkan savaşının patlak verdiği 1912 yılına kadar Kosova'da medreseler, iptidai, rüştiye, idadi, darulmuallim gibi eğitim kurumları açılmıştır ve bu tarihe kadar eğitim vermişlerdir (KTÖD, 2005: 3; Vırmiça 2007: 5).

Osmanlı Devleti Dönemi'nde, bilhassa XVI. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak Prizren'den başka Kosova'nın diğer şehirlerinde de çoğunlukla camilerin bitişiğinde sıbyan mektepleri ve medreselerin inşa edildiği, çok sayıda çocuğun Türkçe eğitim-öğretim yaptığı görülmektedir. Osmanlı Devleti'nde camiler, hem birer ibadet yeri hem de eğitim merkezi idi (Topsakal ve Koro, 2007: 21).

Tarih kaynaklarında eğitimle ilgili ilk yazılı belge Suzi Çelebi'nin 1513 yılında yazmış olduğu vakıfnamedir. Bu vakıfnamede Suzi Çelebi'nin Prizren'de bir cami ve caminin yanında da bir mektep yaptırdığı, bu mektebe birçok kitaplar verdiğini ve kendisinin de burada öğretmenlik yaptığını yazmaktadır. Osmanlı'nın XVI. yy dan sonra yenilikleri Kosova'nın birçok kent ve köylerinde görülmeye başlamış, okullar ve medreseler açılmıştır. (Lika, 2002: 37).

Kosova'da en önde gelen ilk medreseyi XVI. yy. ortalarında Prizren'de Mehmet Paşa yaptırmıştır. Mehmet Paşa Medresesi'nden başka, yine kendi adını taşıyan cami, hamam ve kütüphane de yaptırmıştır. Bu dönemde Prizren'de 7-8 cami vardı, camilerin tümünde ders veriliyordu ki bunlar, bu şehirde çok sayıda çocuğun Türk dilinde eğitim gördüğünü kanıtlamaktadır (Kaleşi, 1962; Haskuka, 1985 Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 22).

1874 yılı Prizren Salnamesi'ne göre Prizren'de 4 medreseden başka, 655 öğrencinin öğrenim gördüğü 16 sıbyan mektebi, 152 öğrenci olan 1 rüştiye okulu vardı. Aynı Salnameye göre 1874 yılında Kaçanik'te bir sıbyan mektebi Priştine'de 17 sıbyan mektebi ve 1 medrese, İpek'te 12 mektep ve 2 medrese, Gilan'da 1 mektep ve 1 medrese, Viçitirn'da 3 mektep ve 1 medrese, Doburçan köyünde 1 medrese vardı (Recepçiç, 1972, Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 23).

Osmanlı arşiv belgelerinde, 1879 yılında Kosova'da Hukuk Fakültesi açılması için girişimlerde bulunulması ve Eğitim Fakültesinin yeni metotlarla eğitim verilmesi kararın alındığı görülmektedir (Sofuoğlu, 2006: 16-18). Buna dayanarak Priştine kentinde 1880 yılında Darulmuallimin-i Sıbyan açılmıştır. Bu okulun,

öğretmen yetiştirme ve öğretmenlere kurs düzenlenmesi gibi iki görevi olduğu kaynaklarda yazılmaktadır (Kodoman, 1980, Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 26).

1893 Kosova Vilayeti Salnamesi'ne göre Kosova'da okul ağı genişlemiştir. Bu Salnameye göre; Gilan kazasında 7 iptidai okulunda 314 öğrenci ile 7 öğretmen çalışmaktaydı. Bunun dışında 1 iptidai kız okulu, 1 rüştiye ve 2 medrese 95 öğrenci ile çalışan 2 öğretmen vardı (Asimov, 1981, Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 24).

Yakova kazasında 15 ilkokulda 1.101 öğrenci ile 15 öğretmen çalışıyordu. Yakova şehrinde 8 ilköğretim okulu vardı. Bu şehirde 3 öğretmenin çalıştığı 120 öğrencili bir rüştiye ve 47 öğrencinin öğrenim gördüğü 2 medrese vardı. Kaçanik'te 40 öğrencili bir öğretim okulu, Mitroviça'da 145 öğrenci olan ve 5 öğretmenin görev yaptığı 4 ilköğretim okulu çalışmakta idi. Bu okullardan biri 95 öğrencili kız ilköğretim okulu idi (Topsakal ve Koro, 2007: 24).

Bu dönemde Prizren kazasında 16 sı kız olmak üzere, toplam 30 ilköğretim okulu çalışmakta idi. Şehirde 1.160 öğrencili 9 sıbyan mektebi, 278 öğrencili 4 iptidai ve iki öğretmen çalışan 119 öğrencili 1 rüştiye okulu çalışıyordu. Prizren'de daha önce, 1888 yılında, erkekler için 17 ve kızlar için 9 ilköğretim okulu vardı. XIX. yy sonlarında Prizren'de 3 öğretmenin çalıştığı 3 medrese bulunmaktaydı. Medresede 112 öğrenci öğrenim görmekte idi. Medreselerden en önemlisi Mehmet Paşa Medresesi idi (Topsakal ve Koro, 2007: 24).

Priştine kazasında 16 ilköğretim okulu vardı. Bu okullardan 8'i sıbyan mektebi ve 1 rüştiye bulunmaktaydı. Rüştiye'de 5 öğretmen çalışıyordu. 171 öğrenci ise öğrenim görüyordu. 1893 yılında ise bütün okullarda 640 öğrenci öğrenim görmekte idi. Priştine de 1 medrese ve 1 de kütüphane vardı. Priştine'den başka Prizren, Yakova, Mitroviça ve diğer yerlerde kütüphaneler mevcuttu (Topsakal ve Koro, 2007: 24-25).

1982/93 öğretim yılında Kosova Vilayetinde toplam 445 iptidai mektebi, 1905/06 öğretim yılında ise toplam 557 iptidai, 35 rüştiye, 4 idadiye ve 1

darülmüslüm okullarının varlığı ve bu okullarda Türkçe eğitimin 1912 yılına kadar gerçekleştiği görülmektedir (KTÖD, 2005: 3).

Çoroviç'e göre, XIX. yüzyılın sonunda Kosova'da 112 ilköğretim, rüştiye ve medrese eğitim kurumlarında 5.139 öğrenci öğrenim görmekte idi. Bu eğitim kurumlarında 128 öğretmen çalışmaktaydı (Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 25).

I. Balkan Savaşı'nda (1912) Balkan Devletlerinin, ittifakı karşısında yenilgiye uğrayan Osmanlı Devleti, Kosova, Sancak ve Makedonya'yı Sırbistan Krallığı'na bırakmak zorunda kaldı. Bu yenilgi ile Kosova'da yaşamaya devam eden Türkler egemen durumundan Milli azınlık durumuna düştüler ve ana dillerinde eğitim görme hakkını kaybettiler (Topsakal ve Koro, 2007: 27, Derviş, 2008: 2). Osmanlı'nın geri çekilmesiyle Kosova'da iptidai, rüştiye, idadi, darülmualim gibi eğitim kuruları da kapatılmıştır. Yalnız din görevlisi (hafız) yetiştiren okullardan bazıları kalmıştır. Bu okullar 1943 yılına kadar Türkçe eğitime devam etmişlerdir (Lika, 2002: 38).

1389-1912 yılları arasında Kosova, Osmanlı yönetimi altında kaldı. Osmanlı geri çekilince Recepoğlu, (2006: 38)'na göre Kosova vilayetinde Türk nüfusundan başka; 4 rüştiye, 35 medrese, 388 ilkokul, 23 ortaokul dışında yüzlerce camii, tekke, zaviye, türbe, hamam, köprü, kütüphane bırakmıştır.

2.1.2. Yugoslavya Krallığı Dönemi (1912 – 1945 veya 1951)

Kosova, I. Balkan Savaşı'ndan sonra, Sırbistan Krallığı içinde kalmıştır. Sırpların yaptığı ilk iş Türklerden hak ve özgürlüklerini almak ve Türk varlığına son vermektir. Bunun sonucunda Kosova Türklerinin ekonomik durumları ağırlaşmış, kültür-eğitim olanakları sıfıra inmiş, eğitim-öğretim kurumlarından birden bire yoksun kalmışlardır (Engüllü, 1997: 299).

Bu dönemde Malcom (2001)'a göre; Müslüman ahaliye ekonomik ve dini yönden baskı ve zulüm yapıldığından 120.000 kişi Kosova'dan göç etmiştir (Akt:

Topsakal ve Koro, 2007: 27). Bu dönemlerden sonrada da Kosova'dan göçler devam etmiştir.

1912-1915 yılları Sırbistan Krallığı döneminde, Kosova'da Türk ve Arnavut çocukları "Sırp Müslüman Okulları" adı verilen ilkokul düzeyindeki (4 yıllık) resmi okullarda Sırp dilinde öğrenim görüyorlardı (Şhatri, 2006, Akt: Topsakal ve Koro, 2007: 28).

1 Aralık 1918 tarihinde I. Kral Petar'ın başkanlığında Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı kurulur. 1929 yılında bu krallık, Yugoslavya Krallığı adıyla anılır. Kosova, gerek Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı döneminde, gerekse Yugoslavya Krallığı döneminde, Sırbistan sınırları içinde yer alır. Bu krallıklar döneminde de Türkler tam anlamı ile huzur ortamı bulamazlar (Çelik, 2008: 25). Bu dönemde de Arnavutlardan başka Türklerinde Anadilinde öğrenim görme hakkı yoktu (Topsakal ve Koro, 2007: 28).

II. Dünya Savaşı döneminde de Türklerin eğitimleri yabancı bir dilde olması, ekonomik ve siyasi koşullar, 1924 ve 1936 yıllarında Türkiye'ye yeni bir göçe neden olmuştur. Kosova'da Türklerin eğitimlerine, maddi yetersizlik, ayrımcılık ve Sırpça dili yüzünden devam etmeleri son derece imkânsız hale gelmiştir. Bu faktörler Türklerin eğitim düzeyinin çok düşük olmasına neden olmuştur (Ergül, 2009: 46).

2.1.3. Sosyalist Yugoslavya Dönemi (1951 – 1999)

1945 yılında Yugoslavya devletinin kurulmasıyla, bütün ulus ve azınlıklar kendi ana dillerinde öğrenim görme hakkına kavuşmuştur. Kosova'da yaşayan Türkler ise bu hakka altı yıl gecikmeden sonra 1951 yılında kavuşmuştur. 1951 yılına kadar Türk öğrencilerinin çoğu Arnavutça geri kalanlar ise Sırp dilinde eğitim görmüşlerdir (KTÖD, 2005: 4; Lika 2002: 38). Türklerin milli haklarını tanınmamasını "Soğuk Savaş" dönemindeki uluslararası ilişkilerde aramak gerekir (Engüllü, 1997: 297).

1951 yılından başlayarak Türk halkının yaşadığı tüm yerleşim yerlerinde Türkçe eğitim veren ilkokullar ve liseler açılıp çalışmaya başladı, Türk halkının milli varlığını, kültürünü koruyup yaşatacak Kültür ve Güzel Sanat Dernekleri kuruldu (Recepoglu, 2006: 11; Vırmiça, 2009: 21). Bu okullardan mezun olan öğrencilerin büyük bir kısmı Priştine Üniversitesinde eğitimlerine devam etmişlerdir (Vırmiça, 2009: 21).

1951/52 öğretim yılında Kosova'da Türkçe eğitim verecek öğretmen gerekiyordu. Bu sorunun çözümü için yaygın eğitime başvurarak yaz kursları düzenlenmiştir. 1951 yılında Üsküp'ün "Nikola Karev" öğretmen okulunda Kosova'nın 6 kent ve 2 köyünde Türkçe eğitim ders verecek öğretmen kursları düzenlenmiştir. Bu öğretmen kursuna yaklaşık olarak Prizren'den 29, Priştine'den 13, Mitroviça'dan 8, Gilan'dan 8, İpek'ten 5, Vıçitrın'dan 5, Doburçan'dan 2 öğretmen adayı kursa katılmıştır. 1952/53 öğretim yılında öğretmen ihtiyacı artınca bu kurslara yeni öğretmen adayları alınmıştır. 1952/53 öğretim yılında Priştine'de bir defalığına okul öncesi eğitimi için öğretmen yetiştirecek üç aylık yaz kursları düzenlenmiştir. 1952/53 öğretim yılında Priştine ve Prizren'de de öğretmen kursları açılmıştır (Lika, 2002: 48-50).

1958 yılları arasında çoğu öğretmenin Türkiye'ye göç etmesinden dolayı kadro eksikliği görüldü ve kimi fakültelerde Türkçe bölümlerin açılmamasına neden oldu. Yapılan toplantılar neticesinde var olan kadro ile ilk ve orta eğitiminde öğretmen ihtiyacı giderilmesi kararlaştırıldı (Hafız, 2002: 56).

1959/60 öğretim yılında Yüksek Pedagoji Okulu Sırp dilinde eğitim vermeye başladı. Bu yüksek okulda birkaç Türk öğrencisi eğitime başladı. 1963/64 öğretim yılında ise Prizren'de Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü kurulmasıyla Sırpça eğitim gören öğrenciler, bu bölüme geçmişlerdir. Yüksek Pedagoji Okulunda açılan bu bölümde, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Çocuk Edebiyatı, Edebiyat Kuramı ve Türk Dili Yöntem Bilimi (Metodik) Türkçe olarak öğretiliyordu. Fakat üç yıl sonra bu bölüm Priştine'ye taşınmıştır. Bölüm Priştine'de faaliyetlerini 1972 yılına kadar

sürdürmüştür. Gayri resmi bilgilere göre ise bu süre zarfında bu bölümden 20 öğrenci mezun olmuştur (Sülçevsi, 2007: 67; Hafız, 2002: 56).

1975/76 yılında Prizren’de Pedagoji Akademisinin açılmasıyla kadro eksikliği giderilmeye çalışılmıştır. Bu akademide, Yüksek Pedagoji Okulu ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitiren öğrenciler 1 yıl daha ders alarak mezun oluyorlardı (Hafız, 2002: 56-57).

Yıllar ilerledikçe Türk öğretmen kadroları yetişmeye başlamıştır. Öyle ki 1962 yılında Türkçeden başka Matematik, Fizik, 1968 yılında Genel Teknik Öğretimi, Savunma-Korunma ve Tarih, 1970 yılında Resim Kültürü, Biyoloji, Coğrafya, 1972 yılından sonra da Sosyoloji, Felsefe, Kimya, Astronomi ve diğer dersler Türkçe yapıyordu (KTÖD, 2005: 5).

II. Dünya Savaşı sonrasında örgün eğitim yoluyla Kosova’da Sırpça ve Arnavutça dilinde öğretmen yetiştiren okullar açılmıştır. Bu okullarda Türkçe eğitim 1960/61 öğretim yılında başlamıştır. Bu öğretim yılında Prizren Öğretmen Okulunda 18 Türk öğrencisinin kaydı yapılarak bir Türk sınıfı açılmıştır ve bu durum 1967/68 öğretim yılına kadar sürmüştür. O yılda Prizren Öğretmen Okulu’nda Türkçe sınıflar kapatılarak, Türkçe eğitime son verilmiştir (KTÖD, 2005: 5; Lika 2002: 45).

1962-1971 yılları döneminde çalışan Prizren Öğretmen Okulu’na 157 öğrenci kaydını yapmıştır. Arşiv belgelerine göre; Öğretmen Okuluna kayıt olan 157 öğrenciden 90 öğrenci mezun olmuştur. Bu okuldan mezun olan öğrencilerden bazıları hala bugün Gilan, Priştine, Prizren, Doburçan ilkokullarında öğretmenlik görevinde bulunmaktadır (Akt. Topsakal ve Koro, 2007: 37). Vırmiça (2009: 21)’ya göre; Kosovalı Türklerin en iyi üniversite eğitim dönemi 1969-1985 yıllarıdır.

Yüksek Pedagoji Okulundan mezun olan öğretmenler Türk eğitimindeki ihtiyaçları gideremiyordu. Bu nedenle Yüksek Pedagoji Okulu yerine Priştine Filoloji Fakültesi’nde dört yıllık Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü açılması üzerine

yapılan girişimler sonucunda bu fakültede Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü değil, Şarkiyat Bölümü açılmıştır (KTÖD, 2005: 7).

Bu bölümden mezun olan 200 den fazla öğrenciden 22 si Türk asıllıdır (Topsakal, 2006). Ancak bu bölüm Kosova'daki Türkçe eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmamıştır. Bu bölümden mezun olan Arnavut, Boşnak asıllı öğrencilerin büyük bir kısmı Libya, Irak, Suriye gibi ülkelerde kendilerine iş imkânı elde etmişlerdir. Mezun olan Türk öğrencileri ise Kosova'da Türkçe eğitimde çalışmışlardır (Sülçevsi, 2007: 67). Daha sonra aynı fakültede 1988/89 öğretim yılında Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsü de açılmıştır ve savaşın patlak vermesiyle diğer okullarda olduğu gibi burada da bir dönem için eğitim durdurulmuştur (KTÖD, 2005: 7).

1989/90 öğrenim yılında Prizren "Cevdet Doda" Yüksek Pedagojik Okulunda Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü açılmıştır. Bu okula 1989/90 öğretim yılında Prizren'de I.sınıfta 34 öğrenci,1990/91 öğretim yılında I.sınıfta 15, II. sınıfta 13 ve 1991/92 öğretim yılında I.sınıfta 15, II. sınıfta 13 ve 1999/92 öğretim yılında I. sınıfta 16 ve II. sınıfta 13 öğrenci kaydını yapmıştır. Bu yüksekokulda dersler Türkçe ve Sırpça yapılıyordu (Topsakal 2007). 1992/93 öğretim yılında Prizren'de Öğretmen Fakültesi açılmasıyla bu bölüm kapatıldı. Öyle ki bu okulu 1993 yılına kadar bitirmeyenler Gilan'daki Anaokulu Eğitimi Bölümü'nde sınavlarını girmeye mecbur kalmışlardır (Topsakal ve Koro, 2007: 38).

1980/81 öğretim yılında Yüksek Pedagoji Okulu Sınıf Dersi Öğretmenliği Bölümü açılmıştır. Bu bölümde Anadili ve Edebiyat dersleri Türkçe bunun dışındaki dersler Sırpça öğretiliyordu. Ancak 1985/86 öğretim yılında Türk dilinde Sınıf Dersi Öğretmenliği Bölümü açılmıştır. Bu durum fazla sürmedi. Çünkü 1994 yılında Yüksek Pedagoji Okulları yeni eğitim uygulaması esasınca Öğretmen Fakültesine dönünce, Türk dilinde Sınıf Ders Öğretmenliği Bölümü de kapatılmıştır. Bu bölümü bitiremeyen öğrenciler, kalan derslerini Yüksek Pedagoji Okulu'nun taşındığı Gilan'da tamamlamışlardır (KTÖD, 2005: 6-7; Hafız, 2002: 57).

1991/92 öğretim yılında Kosova'da Türkçe eğitim yapılan ilköğretim okullarında 121 öğretmen çalışmakta idi. Bunların 93'ü ya Öğretmen Okulu ya da %77,40 YPO mezunu idi ya da kanuna göre gereken kalifiyeye sahip idi. 28 öğretmenin ya da % 12,60 verdiği dersler için kanuna uygun kalifiyesi yoktu (KMÖB, 1991 Akt. Topsakal ve Koro, 2007: 38).

1992 yılında Türkiye'nin "Büyük Öğrenci Projesi"ni uygulamaya koymasıyla, Kosova'da Türkçe eğitim-öğrenim veren liselerden mezun olan gençler Türkiye üniversitelerinde öğrenim görmeye başladılar. Bu gençler daha çok XXI. yy ilk yıllarında üniversiteleri ve yüksekokulları bitirmişler ve Türkçe eğitimi için kadro yetiştirmeye başlamıştır. 1992 yılından günümüze 1024 burslu kontenjan verilmiş, 744 kullanılmış, 388 eğitim görmekte ve 134 öğrenci mezun olmuştur. Ayrıca Türkiye'de 21 yüksek lisans, 3 doktora öğrencisi öğrenimlerine devam etmektedir (Topsakal ve Koro, 2007: 39).

1990'lı yıllarda çok partili sisteme geçişle, Kosova'da yaşayan diğer topluluklarda olduğu gibi Türk toplumunda da büyük değişmelere neden olmuştur. Her alanda olduğu gibi eğitimde de gelişmelere ihtiyaç duyulmuştur. Kosova'daki eğitimi daha yüksek bir seviyeye ulaştırmak ve Türk öğretmenlerin çıkarlarını korumak amacıyla 1994 yılında merkezi Prizren'de olan Kosova Türk Öğretmenler Derneği kurulmuştur (Şinik, 2007: 31).

1951-1999 yılları arasında Kosova'da Türkçe eğitim tüm güçlüklerle karşın, bugüne kadar ayakta durmuş ve birçok başarı kaydetmiştir. Eğitim bir toplumun parçası olduğu için XX. yy ikinci yarısında Yugoslavya-Kosova'da meydana gelen toplumsal, iktisadi ve siyasi bunalımlar eğitime de yansımıştır. XX. yy ikinci yarısında Kosova'da Türk varlığının bir kısmının muhafazakâr güçler tarafından tanınmaması ve asimilasyon süreci, 1950'li yıllarda Türkiye'ye göç Türk nüfusunun ve bununla birlikte Türkçe eğitim gören öğrenci sayısının düşmesine neden olmuştur (Topsakal ve Koro, 2007: 32).

2.1.4. BM Geçici Yönetim Organları'nın ve Yerel Yönetim Organlarının Yönetimi Dönemi (1999 – 2008)

Kosova Savaşı'ndan sonra (1999), BM Geçici Yönetim Organları desteğiyle ve Yerel Yönetim Organlarının işbirliğiyle eğitim yapısında yeni düzenlemeler olmuştur. 2002 yılında Kosova Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı yeni bir eğitim sistemi kurmuştur. Bu sistem mevcut eğitim yapısının iyileştirilmesi, değiştirilmesi ve program değişikliği yapılarak AB standartlarına getirilmesidir. Bu yeni yapıyla eğitim sisteminin organizasyonu da değişmiştir. Bunlar:

1. **Okul öncesi eğitim** : 9 aydan 6 yıla kadar,
2. **Zorunlu eğitim** : İlkokul eğitimi 5 öğretim yılı ve alt orta eğitim 4 öğretim yılı olmak üzere 9 yıldır.
3. **Üst orta eğitim** : En az 3 ya da 4 öğretim yılı olarak organize edilmiştir.
4. **Yükseköğretim** : 2, 3, 4, 5, 6 öğretim yılı lisans eğitimi, 2-3 yıl mastır eğitimi ve 3-4 yıl bilim ve sanatta doktora eğitimi kapsamaktadır (Topsakal ve Koro, 2007: 53).

Bu dönemde Kosova'da tek kamu üniversitesi olarak Priştine Üniversitesi görülmektedir. Priştine Üniversitesi 2002 yılına Bologna sistemini kabul etmiştir. Priştine Üniversitesinde Bolonya Sistemine geçtiğinden, istatistikî bilgileri bulunmasında zorluk yaşanmaktadır (Topsakal ve Koro, 2007: 74). Türkçe eğitim-öğretim için gereken kadro yetiştirmek amacıyla 2003/04 öğretim yılında Prizren'de, Priştine Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü açılmış ve eğitimine devam etmektedir. Bölümün açılmasında; TİKA, Kosova Türk Öğretmenler Derneği, KDTP, Prizren Eğitim Dairesi, Yeni Dönem Medya Grubu ve yerel Türk kurumları destek sağlamışlardır.

Topsakal (2007: 73)'ın bölüm hakkındaki görüşleri; " *Kosova-Priştine Üniversitesi, Prizren Eğitim Fakültesi Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü, sınıf öğretmeni ihtiyacına cevap vermek amacıyla açılmıştır. Bölümde geleceğin sınıf öğretmenleri yetişmektedir. Bölüm ve Priştine Filoloji*

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile birlikte, Kosova'da Türkçe eğitim açısından önemli adımlar atıldığı ifade edilebilir. Ayrıca bu Bölüm ile, öğrenciler yükseköğretimde Türkçe olarak ikinci bir fakültede okumuş olmakta, Türk toplumun eğitim düzeyi yükselmektedir. Bölümün bir özelliği de, sınıf öğretmenliği alanında, ağırlıklı olarak çoğunluğu Türkiye'den öğretim üyeleri tarafından Türkçe eğitimin yapıldığı ilk lisans programı olmasıdır. " şeklinde olumlu ifadelerde bulunmuştur.

2006/07 öğretim yılında Priştine Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 80 lisans ve 35 yüksek lisans, Prizren Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde 84 öğrenci lisans eğitimi, toplam yüksek öğretimde 199 öğrenci Türkçe öğrenim görmüştür (Koro, 2008). Prizren Bölge Eğitim Dairesi verilerine göre, 2007-2008 öğretim yılında anaokulundan yükseköğretime kadar 4440 Türk öğrenci kendi ana diliyle resmi okullarda öğrenimine devam etmiştir. Bu öğrencilerin çoğunluğu Türklerin yoğun yaşadığı Prizren'de okumaktadır. Bunları; Mamuşa, Priştine, Gilan, Doburçan ve Mitroviça takip etmektedir (Ergül, 2009: 48).

2005/06 öğretim yılında Kosova okullarında Safçı ve Koro (2008: 12) 'nun incelemelere göre, Türk dilinde 11 ilköğretim ve 6 ortaokulda 170 öğretmen görev yapmıştır.

2007/08 öğretim yılında Prizren Bölge Eğitim Dairesi öğrenci verilerine göre Kosova'da ana okulda 97, ilköğretim okulda 2251 lise ve mesleki liselerde 656, lisans öğretimde 148 ve yüksek lisansta 32 öğrenci, toplam 3184 öğrenci Türk dilinde öğrenim görmüştür (Safçı ve Koro, 2008: 12).

2.1.5. Bağımsız Kosova Cumhuriyeti Dönemi (2008- ?)

Bu dönem 17. Şubat 2008 tarihinde Kosova Cumhuriyetinin bağımsızlığı ile başlar günümüzde devam etmektedir. Günümüzde Kosova'da öğretmenler 4 kent, 2 köyde Türkçe eğitim-öğretim sürdürmektedirler.

Kosova Cumhuriyeti anayasasında "Temel Hükümler" kısmı içinde "Diller" bölümünde şunlara yer verilmiştir.

Madde 5 [Diller]

1. Kosova Cumhuriyeti resmi dilleri Arnavutça ve Sırpçadır.
2. Türkçe, Boşnakça ve Romca belediyeler seviyesinde resmi statüye sahiptir veya yasaya uygun şekilde her hangi bir seviyede resmi kullanımda olacaklardır.

Anayasada Türkçe'nin resmîyeti olmamasından dolayı Türkçe'nin kullanılması dışında üniversitelerde Türkçe bölümlerin açılmasında sıkıntı çekilmektedir. Bu anayasada "Temel Hak ve Özgürlükler" kısmı içinde, "Eğitim Hakkı"na da yer verilmiştir.

Madde 47 [Eğitim Hakkı]

1. Her birey ücretsiz temel eğitim hakkına sahiptir. Zorunlu eğitim yasayla düzenlenir ve kamusal fonlardan finanse edilir.
2. Kamu kuruluşları, herkesin yetenek ve özel gereksinimlerine göre eşit eğitim olanakları sağlayacaktır.

2010/2011 öğretim yılında Prizren Fakültesi faaliyete geçerek ikinci bir kamu üniversitesi kurulmuştur. Bu üniversitede Arnavutça ve Boşnakça bölümleri açılmasına rağmen kadro eksikliği bahane edilerek Türkçe bölümü açılmamıştır.

Priştine Üniversitesi'nin Prizren Eğitim Fakültesi eğitim-öğretime devam etmektedir. Fakülte verilerine göre; 2007/08 öğretim yılında sınıf öğretmenliği bölümünde 21 öğrenci eğitimlerini sürdürmektedir. 2008/09 öğretim yılında sınıf öğretmenliği bölümünde 18 öğrenci eğitim görürken, 2009/10 öğretim yılında Matematik Enformatik Öğretmenliği Bölümü açılmış; burada 42 öğrenci eğitime başlamıştır. 2010/11 öğretim yılında Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü açılmış olup 54 öğrenci eğitimlerine devam etmektedir. Priştine Üniversitesi akademik ilanlarına

göre 2010/11 öğretim yılında Arnavutça eğitim veren değişik bölümlere 65 Türk öğrencisine kontenjan ayrılmıştır.

1988 yılında eğitim-öğretim hayatına başlayan ve günümüzde de devam eden Priştine Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü lisans ve yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Topsakal (2006: 151)'a göre, bu bölüm 93 mezun vermiş ve yaklaşık 110 kayıtlı öğrencisi vardır.

Priştine Üniversitesinde her yıl Türkçe bölümlere yaklaşık 25 öğrenci kontenjanı ayrılmaktadır. Türk öğrencilerine bu kontenjanlar dışında Arnavutça ve Boşnakça bölümlerde belli kontenjanlar ayrılmaktadır. Bu kontenjanlardan Arnavutça ve Boşnakça yabancı dili yüzünden ve daha kaliteli eğitim alma düşüncesi yüzünden Türk öğrencileri fazla yararlanmamaktadırlar. Bu yüzden Türk öğrencileri Türkiye'de eğitimlerine devam etmektedirler.

1992 yılında Büyük Öğrenci Projesi hayata geçirilmesiyle Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinde Kosovalı öğrenciler eğitimlerine devam etmişlerdir. Koro (2008a)'nın tespitlerine göre, Kosova'nın Türkçe yapılan ilk ve ortaöğretim okullarında Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinden mezun olan 32 öğretmenimiz çalışmaktadır. Bu sayı her yıl giderek artmaktadır (Ergül, 2009: 40).

Kosova Cumhuriyeti'nde 2008/09 öğretim yılında 11 ilköğretim ve 7 ortaöğretim, toplam 18 eğitim-öğretim kurumunda 183 öğretmen çalışmıştır. Son yıllarda Türk öğretmen kadrosunun gelişimiyle Türkçe eğitim-öğretimde gelişmeler açıkça görülmektedir (Koro, 2009). Prizren'de 2010/11 öğretim yılında 105 öğretmen ilk ve orta eğitimde görev yapmaktadır (Volkan, 2011).

Prizren Bölge Eğitim Dairesi verilerine göre 2007-2008 öğretim yılında anaokulundan yükseköğretime kadar 4440 Türk öğrenci kendi ana diliyle resmi okullarda öğrenimine devam etmişlerdir (Ergül, 2009: 40).

2.1.5.1. Kosova'daki Eğitim Durumu

Ercilasun'a (2003) göre ise, ilk ve orta öğretimin, bütün diğer amaçlardan önce ve önemli olan ana amacı, ülkenin resmi dilini - bizim koşullarda Türkçeyi en iyi şekilde fertlerine öğretmek, onlarda dili yanlışsız kullanma becerisini oluşturmaktır. Bu eğitimin olmazsa olmaz şartıdır. Bir ülkenin ilk ve orta öğretimi bunu yapamıyorsa o ülkede böyle bir öğretim yok demektir. Toplumun, millet olarak yaşayışına devam edebilmesi de buna bağlıdır. Kosova'da ki Türkler anadillerinde eğitim sağlıyorsa millet devam eder, sağlamıyorsa millet çözülür. Bu nedenlerden dolayı Yaman ve diğerleri (2010: 651) 'ne göre; Kosova'da öğretmen kadrosunu yetiştirmek, ders kitapları yayımlamak ve yardımcı ders araç ve gereçleri Türkiye'den temin etmek için ortak çalışmalar yürütülmesi gerektiğini öne sürmüşlerdir (Akt: Kovaç, 2011: 20-21).

Kosova'da ders kitapları genel olarak her zaman problem olmuştur. Kosova'da savaş sonrasında 1999-2005 yılına kadar Türkçe ders kitapları yayınlanmamıştır. Kitap basılmayan bu dönemde Türk öğrenciler eski kitapları, Türkiye'den yardımcı kaynak olarak gönderilen kitapları ve öğretmenlerin ders konularını dikte ettirmesi yoluyla öğrenimlerine devam etmişlerdir. Bu tür eğitimin niteliksiz olduğu ifade edilebilir (Topsakal ve Koro, 2007: 115).

Türkçe eğitimde birçok sorunlarla karşı karşıya kalınmasına rağmen, son yıllarda Türkçe eğitim ve öğretim süreci niteliğinde hatırı sayılır ilerlemelerin kaydedildiği de görülmektedir. Kosova Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (KEBTB) 2005/2006 öğretim yılında Türk müelliflerince hazırlanan 8 ders kitabı yayınladı. 2006/2007 öğretim yılında ise toplam daha 16 ders kitabı yayınlandı. Safçı, KEBTB, Türk topluluğu dâhil olmak üzere, Kosova'da yaşayan tüm etnik topluluklara eğitim olanakları sağlayarak, hukuki sorumluluklarını yerine getirmekte kararlı olduğunu söylemiştir (Safçı, 2007).

Diğer bir sorun da okul imkânlarının yeterli olmayışıdır. 1999-2005 yılları arasında uluslararası yardım kuruluşları örneğin; UNİCEF, Avrupa Yeniden Onarım

Ajansı, İslam Geliştirme Bankası, Almanya, İsviçre, Hollanda, Danimarka ve diğerleri okul binalarının onarımı ve yeniden yapımı için büyük maddi kaynaklar sunmuştur. Bu okullardaki çalışma şartlarının iyileşmesine yol açmıştır. Yabancı yatırımcılardan başka Kosova Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı 2002-2003 yılları dönemde 39 okul binasının onarmış ve 28 okul binasını yeniden inşa etmiştir (Topsakal ve Koro, 2007: 168).

Şanlı (2004), Kosova'da devam eden Türkçe eğitimin kalitesi, mevcut sorunlar ve gerekçelerini aşağıda sıralamıştır:

Fiziki Mekan Açısından: Öğrenim yapılan mekânlar yani okullar ve burada Türklere tahsis edilen sınıflar çağdaş sınıf ve fiziki mekan anlayışına aykırıdır.

Eğitici - Öğretici Açısından: Eğitimde hizmet edenlerin büyük çoğunluğu Kosova şartlarından dolayı çağdaş normlardan uzak kalmışlardır. Hizmet içi eğitim eksikliği de bunun üzerine eklenince sorun iki kat daha artmıştır.

Ücret Açısından: Mevcut ücretler eğitimin kaliteli olmasını sağlayacak düzeyde değildir. Bu da motivasyon bozukluğunu beraberinde getirmektedir.

Toplumsal Uzlaşma Açısından: Toplum oluşturulan kurumların birbirlerinden kopuk olması, istişarenin yapılmaması / yapılamaması, ileriye dönük süreçte yapılabileceklere kalıcı çözüm üretilmemektedir.

Araç-Gereç Açısından: Türkçe eğitimde öğrencilerin ve öğretmenlerin ihtiyacı olan müfredata uygun kitapların vb. araçların yetersizliği öğrencinin yetişmesini eksik bırakmaktadır.

İşe Göre Adam Açısından: Adama göre iş anlayışı ehil olmayan insanların sırf üç beş kuruşluk kazanç uğruna eğitimde istihdam ediliyor olması kaliteyi düşürmekte; öğrencinin günün şartlarına göre yetişmesini engellemektedir.

Nitelik açısından: Kosova – Prizren'de eğitim öğrenci sayısı fazla okul sayısı ve alanı yetersiz olduğu için gün içerisinde üç devrede yapılmaktadır. Birinci devre sabah 07.30'da başlar 11.30'da biter, ikinci devrede 11.30'da başlar 15.30'da biter, üçüncü devrede dersler 13.30'da başlar 19.30'da biter. Her üç devrede devlet okullarında Arnavutça, Türkçe ve Boşnakça dilinde öğrenim yapılmaktadır. Ancak bölgelere göre azınlıkların öğrenim durumu değişmektedir. Türk ve Boşnakların az

olduğu bölgelerde öğrenci sayısına göre gün içerisinde sadece bir devrede öğrenim yapılmaktadır. Kosova'nın diğer bölgelerine göre azınlık toplulukların öğrenim durumları değişmektedir. Mamuşa'da üç devrede de Türkçe eğitim yapılırken, Boşnak köylerinde de aynı şekilde devam etmektedir (Akt: Kovaç, 2011: 19-20).

Şanlı (2004), bu sayılanların çözümlenmesi, kalitenin yakalanması için bir kısım adımların atılması gerektiği belirtilmiştir (Akt: Kovaç, 2011: 19-20).

2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları

Sınıf öğretmenleri eğitim-öğretim sürecinde mesleğini yerine getirmeye çalışırken sorunlar oluşmaktadır. Bu mesleki sorunlarını şu başlıklar altında sınıflandırabiliriz:

- 2.2.1. Okulun İmkânlarından Kaynaklanan Sorunlar.
- 2.2.2. Yöneticiden Kaynaklanan Sorunlar.
- 2.2.3. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar.
- 2.2.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar.
- 2.2.5. Kişisel Kaynaklı Sorunlar.

2.2.1. Okul İmkânlarından Kaynaklanan Sorunlar

Okullar, öğrencilere eğitim vermek üzere hazırlanmış, formal eğitim ve öğretimin yapıldığı yerlerdir (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 331). Okullar, formal eğitim sisteminin temel taşıdır. Toplumun eğitim ihtiyacı okullar aracılığıyla giderilmektedir. Eğitim hizmetinin topluma ulaşmasında birçok öge rol oynamaktadır. Bu ögelerin işlevlerinin, etkilerinin ve sonuçlarının analiz edilmesi eğitim sisteminin ve olgusunun anlaşılması açısından son derece önemlidir (İra, 2004: 269). Okullar bu anlamda, diploma dağıtan merkezlerden çok temel işlevi yaratıcılık ve yenilik olan kurumlar olarak düşünülmelidir (Yılmaz, 2009: 9).

Çağımızın bilgi çağı olması, bilimsel çalışmalar sonunda, öğrencilerin başarısını etkileyen nedenler ve çalışan elemanlarının motivasyonunu etkileyen sebepler olduğu görülmüştür. Bu duruma okulun görümünün ve sınıfın renginin dahi etki ettiği açıklanmıştır (Kuzey, 2002: 28).

Sınıf öğretmenlerinin okulun fiziki imkânlarıyla ilgili sorunları genellikle; okul içi ve dışının fiziki durumunun yanı sıra sınıfların yetersizliği, sınıfların bodrum katlarında bulunmasıdır. Bununla birlikte tuvaletlerin sınıfların yanında bulunması, araç-gereç odalarının olmayışı beden ve müzik eğitim salonlarının olmaması, teneffüs odalarının bulunmaması gibi sorunlar da karşımıza çıkmaktadır. Rehberlik servislerinin olmayışı, sınıflarda masa ve sandalyelerin eski tip olması, kara tahta ve tebeşirin kullanılarak sağlık sorunlarına neden olabilmesi, teneffüs sürelerinin azlığı, teneffüs salonlarının olmayışı, kütüphane ve laboratuvarların olmayışı, öğrencilerin araştırmaya yönlendirecek kaynakların olmayışı bu sorunu giderek daha da arttırmaktadır (Kuzey, 2002: 28-29).

Okulların gelişen teknolojiyi takip edememeleri, okul-aile işbirliğinin ve çeşitli etkinliklerin düzenlenmemesi; okulları, geleneksel eğitim sistemi içinde öğrencilere ezbere bilgi sunan bir merkez konumuna getirmektedir. Bu olumsuzluklar öğretmenin verimliliğini etkilemektedir (Kuzey, 2002: 24).

Sınıfın büyüklüğü, öğrenci sayısı ile doğru orantılı olmalıdır. Özellikle ilköğretimin birinci sınıfında sınıf mevcudu az tutulmalıdır. Kalabalık sınıflarda öğretmen yorucu bir çalışma içerisinde kalmaktadır. Bu da öğretmenin motivasyonunu düşürmektedir (Kuzey, 2002: 29).

2.2.2. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Sorunlar

Yöneticiler, okulun en yetkili kişileri olup lider konumundadırlar. Bir okulda eğitim-öğretimin amacına uygun olarak yürütülmesinde her türlü işten sorumludurlar (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 337). Yönetimin etkili olması için, gücünü temel ilkelere alan, insana değer veren, güven ortamının hâkim olduğu, biz bilincini

temel almış bir vizyona götüren yönetim olmalıdır (Altay, 2007: 27). Okul yönetiminin amacı, okuldaki tüm kaynakları etkili bir şekilde kullanarak okulun amaçlarını gerçekleştirmektir (Yılmaz, 2009: 9).

Değişim ve yeniliklere ayak uydurmada, eğitim politikalarının uygulanabilmesinde yönetici-öğretmen arasındaki işbirliğinin olumlu iletişim ve koordinasyon çalışmaları kaliteli ve beklenen düzeyde olması için gereklidir (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 337).

Okul yöneticileri, kazandıkları yetkileri kullanarak öğretmenlere otoriter davranmaktadırlar; öğretmenlerin derse zamanında girmelerini, günlük planlarını yapmalarını ve idarenin istediği işi yapmalarını istemektedirler. Bu durum öğretmen-yönetici arasında adeta bir duvar örmektedir. Bu durum öğretmenin motivasyonunun, kendini değerli hissetme gibi duygularının ölmesine neden olabilmektedir. Yöneticilerin, otoriter davranmaları okul-çevre ilişkilerine, araç-gereç eksikliğine; okullarda rehberlik hizmetlerinin okullara getirilmesinde aksaklıklara neden olmaktadır (Kuzey, 2002: 20-21).

Eğitim-öğretimde kalitenin sağlanabilmesi, olumlu ve başarılı çalışmalar yapılabilmesi yöneticilerin öğretmenlerle kurdukları sağlıklı iletişimle mümkündür. İlişkilerin olumlu olduğu okullarda sınıf yönetimi de daha kolay sağlanır. Öğretmenlerle yöneticiler arasında yaşanan sorunlar eğitim-öğretimi de olumsuz etkilemektedir. Gerek öğrencilere gerekse velilere karşı birlikte hareket eden yönetici ve öğretmenlerde birbirlerine karşı güven duygusu da oluşabilmektedir (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 338).

2.2.3. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar

Eğitim önemli ölçüde insan ilişkilerine dayanır. Eğitimin amacına ulaşmasında öğretmen ilişkileri oldukça önemlidir (Altay, 2007: 31). Aile, toplumun vazgeçilmez temel kurumu olarak kabul edilir. Toplumun kültürünü gelecek

kuşaklara aktaran temel kurum olarak aile görülür (Başaran, 1977: 44). Öğrencilerin başarısında ailenin önemi yadsınmaz (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 338).

Tutkun ve Köksal (2000)'ın ailelere buldukları önerilere göre, "*çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan aileler, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabilirler. Öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak hedefi olmalıdır. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programları düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışmak durumundadırlar*" (Akt: Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 340) şeklindeki ifadelerde okul ve aile işbirliğinin önemine değinmişlerdir.

Veliler, çocuklarını öğretmenlerle korkutmamalı, okula ve öğretmene güven duyması için gereken desteği vermelidirler. Çocukların yeteneklerini ve başarılarını görmek isteyen ailelerin, sevgi tabanlı rehberliği de ihmal etmemeleri gerekir. Bütün sorumlulukları, sürekli kurallar koyarak gerçekleştiren bir anlayışta değil, öğretmeni ile işbirliği yaparak öğrencilerin beklentilerine ve başarılarına planlı katkılarla destek vermelidirler (Altay, 2007: 33).

2.2.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar

Günümüzde öğretmenlerden, rehber olmaları, yol göstermeleri, yönlendirmeleri, öğrenmeyi öğretmeleri, öğrencilere demokratik tutum ve değerleri kazandırmaları beklenmektedir (Yılmaz, 2009: 9).

Örgün eğitimin geliştirilmesinde, programın, araç-gerecin ve okul binasının önemli etkileri olmakla birlikte en önemli etken öğretmendir. Eğitim teknolojisindeki gelişmeler öğretmenin eğitim sürecindeki rolünü azaltmamış, ona yeni roller yüklenmiştir. Ne kadar ideal okul binaları, mükemmel eğitim programları ve zengin araç-gereç hazırlanırsa hazırlansın, bunlara işlerlik kazandıracak kişi öğretmendir ve hiçbir şey onun yerini alamamaktadır (Altay, 2007: 33)

Çeşitli fikir ve öneriler yeri geldikçe paylaşılır ve koordine bir şekilde uygulamaya konulursa okul ve öğrenciler adına o kadar yararlı olur. Öğretmenler odası aslında bu paylaşımın oluşmasını sağlamak için hazırlanmış yerlerdir. Ders aralarında, öğretmenlerin yaşantılarını paylaşmalarına zemin hazırlar. Okulda oluşturulan kurullar, (öğretmenler kurulu, zümre kurulu, yürütme kurulu gibi) yapılan toplantılar ve çeşitli etkinlikler öğretmenlerin birbirleriyle iletişim kurmalarına; karşılıklı paylaşım ve işbirliği içinde olmalarına yardımcı olabilmektedir (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2009: 336).

Eğitim ve öğretimin temel öğelerinden biri olan öğretmenlerin birbirlerine karşı davranışları ve sorumlulukları oldukça önemlidir. Öğrenme ortamının oluşmasında yöneticiler dışında öğretmenlere de görev düşmektedir. Öğretmenlerde birbirlerine karşı sevgi ve saygının yanı sıra sır saklayabilen, paylaşan ve motive edici olumlu davranışlar görülebilmektedir (Altay, 2007: 34).

2.2.5. Kişisel Kaynaklı Sorunlar

İlkokul öğretmenliği büyük sorumluluk gerektiren bir meslektir. Sınıf öğretmeni, öğrencilere rehberlik yapmak, her sınıfın derslerini okutmak, öğrencileri üst öğrenime hazırlamakla yükümlüdür. Öğrenci, ailesinden sonra, öğretmenini model almakta ve ondan etkilenmektedir. Böylece ilköğretimin niteliğinin artmasında sınıf öğretmenin fonksiyonu çok önem taşımaktadır. Bir insanın yetişmesinde ve geliştirilmesinde etkili olan öğretmenin nitelikli olması eğitimin ön koşuludur. Öğretmenin sorumluluklarını yerine getirebilmesi için mesleğinin gerektirdiği niteliklere sahip olması gereklidir (Altay, 2007: 20-21).

Öğretmenlerin şehir merkezlerinden uzak yerleşim yerlerinde görev yapması ulaşım problemlerini de beraber getirmektedir. Bu problemleri aşmak günümüz şartlarında zor olarak görülmektedir. İkili öğrenimden dolayı öğretmenin mesaisi akşam bitmektedir. Hava şartları ve ulaşım güçlüklerinin öğretmenlerde olumsuz etki yaptığı söylenebilir. Köyler ise ayrı bir sorundur. Yiyecek içecek sıkıntısının yanı

sıra sağlık, ulaşım sıkıntısının ve lojman eksikliğinin olduğu görülebilir (Kuzey, 2002: 56).

Çağımızda insan ilişkilerini etkileyen sorunlar her geçen gün artmaktadır. Bunların en önemlilerinin teknolojik, ekonomik ve sosyal sorunlar olduğu görülmektedir. İnsan, topluma uyum sağlayabilmesi ve toplumsal rolünü oynaması için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları ğretim kurumlarında kazandırır (Altay, 2007: 22). Bunların öğrenciye kazandırılmasında öğretmene önemli görevler düşmektedir. Öğretmenin görevini en iyi şekilde yapmasına ve kendini geliştirmesine hizmet içi kursları yardımcı olabilmektedir.

Eğitimin amaçlarından biri, eğitimin sürekliliği sağlamaktır. Bu açıdan bakıldığında hizmet içi eğitimin gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Hizmet içi eğitim ile bireye özellikle mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumlar kazandırılır. Mesleki eğitimin temel görüşü, ocuk ve bireyi faydalı bir işe hazırlamak olarak ifade edilebilir. Bu görüş, mesleki eğitimden yaralanmış olan bireyin, yararlanmamış olana kıyasla gelecekte daha iyi bir ekonomik duruma ulaşabileceğinin dolaylı bir ifadesidir (Altay, 2007: 23-24).

Öğretmenlik mesleğinin en önemli sorunlarından biri de maaşların düşük olmasıdır. Sosyal hayatta öğretmenlik hizmetinin birey, toplum ve ülke için hayati önem taşımına rağmen, bu mesleğin ekonomik getirisinin düşük olmasına çeşitli ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunların nedeni olarak sayılabilir (Altay, 2007: 35).

III. BÖLÜM

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, araştırma için belirlenen evren ve örneklem, veri toplama aracı ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına yer verilmiş; araştırmanın amacına ulaşabilmesi, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi için alınan önlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları; okulun imkânlarından, yöneticilerden, velilerden, öğretmenlerden ve kişisel olarak araştırılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2009-2010 öğretim yılında Kosova'daki devlet okullarında; Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça şehirleri ile Mamuşa ve Doburçan köyünde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bahsedilen yerlerde görev yapan öğretmen sayısı 59 olarak tespit edilmiştir. Araştırmada, örnekleme yapılmayarak, evrende ifade edilen tüm öğretmenlere ulaşılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Anket sorularının oluşturulmasında; Kuzey (2002), Atay (2007) ve Özpınar (2008) 'in tezlerindeki veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Anket, Kosova'da bulunan Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça şehirleri ile Mamuşa ve

Doburçan köyünde araştırmacı tarafından bizzat öğretmenlere uygulanmıştır. Öğretmenlerden anketi doldurmaları istenmiş ve gönüllü öğretmenlerle de görüşme yapılarak sesleri kaydedilip daha sonra bilgisayar ortamına aktarılarak, görüşleri analiz edilmiştir. Anket ve görüşme formu birbirine paralel biçimde hazırlanmıştır. Ankette belirlenemeyen sorunların görüşme formu aracılığıyla belirlenmesine ve sorunların nedenleri hakkında derinlemesine bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca görüşme sorularının analizinde içerik çözümlemesi yapılmıştır.

3.3.1. Araştırmada Kullanılan Araçların Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Ankette yer alan maddelerin araştırmacı tarafından konuyla ilgili yapılan ayrıntılı alan yazın taraması doğrultusunda öğretmen ve uzman görüşlerinden yararlanılarak taslak form 3 'lü likert tipinde hazırlanmıştır. Alınan geri bildirim sonucunda ve kapsam geçerliliğinin sağlanması açısından, anket 5 'li likert tipine değiştirilerek sorular kategori şeklinde sıralanmıştır.

Görüşme formunda ise uzman görüşlerinden alınan geri bildirim ve yapılan değerlendirmeler sonucunda sorular yarı yapılandırılmış şekilde düzenlenmiş ve gerekli yerlerde temalarla desteklenmiştir. Görüşme sorularının düzenlenmesiyle de hedeflenen ölçmesi sağlamaya çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

3.4.1. Nicel Verilerin Analizi

Nicel verilerin çözümlenmesi SPSS 17.0 istatistik programı ile yapılmıştır. Anket sorularının analizinde frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları yapılmıştır. Tablolarda elde edilen verilerin analizinde en yüksek değerler örnek olarak yorumlanmıştır. Anket, kesinlikle katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde yorumlanmıştır.

Anketin birinci bölümü kişisel bilgiler ile ilgili olup bu aşamada cinsiyet, yaş gibi öğretmen bilgileri alınmıştır.

Anketin ikinci bölümündeki 39 adet beşli likert tipindeki sorular öğretmenlerin görüşlerini almak için hazırlanmıştır. Bu bölümde yer alan 7 soru okulun imkânlarından kaynaklanan sorunlar, 12 soru yöneticiden kaynaklanan sorunlar, 8 soru velilerden kaynaklanan sorunlar, 7 soru öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar ve son 5 soru da kişisel kaynaklı sorunlara ilişkin görüşleri almak için hazırlanmıştır.

3.4.1.1. Ankete Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Dağılımları

Tablo 3.4.1.1.'de Ankete katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin cinsiyet yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu, eğitim dili ve iş güvencesini gösteren bilgileri tablo şeklinde verilmiştir.

Tablo: 3.4.1.1. Ankete katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu, eğitim dili ve iş güvencesini gösteren tablo

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Yaşınız	22-30	10	0	10
	31-39	13	2	15
	40-49	14	2	16
	50 ve üstü	12	6	18
	Toplam	49	10	59
Mesleki Yıl	5 yıl ve altı	12	0	12
	6-10 yıl	6	0	6

	11-15 yıl	4	3	7
	16 yıl ve üstü	27	7	34
	Toplam	49	10	59
Öğrenim Durumu	Yüksek Pedagoji Okulu	34	9	43
	Eğitim Fakültesi	13	1	15
	Diğer	2	0	1
	Toplam	49	10	59
Öğretmenlik Meslek Eğitim Dili	Türkçe	21	6	27
	Arnavutça	4	0	4
	Sırpça/Hırvatça	12	1	13
	Karma	12	3	15
	Total	49	10	59
İş Güvencesi	Evet	36	3	39
	Kısmen	5	2	7
	Hayır	8	5	13
	Toplam	49	10	59

Tablo 3.4.1.1.'e bakıldığında araştırmaya 59 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların 49'u kadın, 10'u erkektir. Öğretmenlerin mesleki yılları 16 yıldan fazla diyenlerin 27'si kadın, 7'si erkektir. Öğrenim durumunu Yüksek Pedagoji Okulu olarak işaretleyenlerin 39'u kadın, 9'u erkektir. Meslek eğitimimi Türkçe gördüm diyenlerin 21'i kadın, 6'sı erkektir. İş güvencesi var diyenlerin ise 36'sı kadın, 3'ü erkektir.

3.4.2. Nitel Verilerin Analizi

Araştırmada “Görüşme Formu” aracılığıyla elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde nitel veri analizi yöntemlerinden olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analiz yoluyla sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen veriler, görüşme formunda yer alan sorular doğrultusunda gruplandırılmıştır. Gruplandırılan veriler üzerinde ise içerik analizleri yapılmıştır. Aynı zamanda, numaralandırılan bu sınıf öğretmenleri belirtilerek alıntılara gidilmiş, bu alıntılar nicel verileri destekleyen bulgular ve yorumlarla bir arada verilmiştir.

3.4.2.1. Görüşmeye Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Dağılımları

Tablo 3.4.2.1.’de Görüşmeye katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin cinsiyet yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu ve eğitim dilini gösteren bilgileri tablo şeklinde verilmiştir.

Tablo 3.4.2.1. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki yılı, öğrenim durumu ve eğitim dilini gösteren tablo

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Yaşınız	22-30	6	0	6
	31-39	7	1	8
	40-49	9	1	10
	50 ve üstü	3	1	4
	Toplam	25	3	28

Mesleki Yıl	5 yıl ve altı	9	0	9
	6-10 yıl	2	8	2
	11-15 yıl	2	0	2
	16 yıl ve üstü	12	2	14
	Toplam	25	3	28
Öğrenim Durumu	Yüksek Pedagoji Okulu	14	3	17
	Eğitim Fakültesi	9	0	9
	Diğer	2	0	2
	Toplam	25	3	28
Meslek Eğitim Dili	Türkçe	11	1	12
	Arnavutça	1	0	1
	Sırpça/Hırvatça	5	0	5
	Karma	8	2	10
	Toplam	25	3	28

Tablo 3.4.2.1.'e bakıldığında görüşmeye 28 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların 25'i kadın, 3'ü erkektir. Öğretmenlerin mesleki yılları 16 yıldan fazla diyenlerin 12'si kadın, 2'si erkektir. Öğrenim durumunu Yüksek Pedagoji Okulu olarak diyenlerin 17'si kadın, 3'ü erkektir. Meslek eğitimimi Türkçe gördüm diyenlerin 11'i kadın, 1'i erkektir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular tablolar ve grafikler halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Alt problemleri çözümlmek için, anketi yanıtlayan öğretmenlerin görüşlerine ait yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen değerler yorumlanırken görüş düzeyini belirlemeye yönelik yüzde oranlarından yararlanılmıştır. Ayrıca nicel veriler, nitel verilerle desteklenmiştir.

4.1. Nicel Verilere Ait Bulgu ve Yorumlar

4.1.1. Araştırmanın Alt Problemlerine Ait Bulgu ve Yorumlar

Tablo: 4.1.1.1.'de "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin, okul imkânlarından kaynaklanan sorunlar ile ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?" alt problemine ait 7 maddenin yüzde ve frekansları verilmiştir.

Tablo 4.1.1.1. Okul İmkânlarından Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Okulumuzun fiziki imkânları eğitim-öğretim için yeterlidir.	0	0	22	37.3	10	16.9	20	33.9	7	11.9

2	Sınıf ortamı etkinlikler için sınıf mevcuduna göre yeterli büyüklüktedir.	5	8.5	13	22.0	3	5.1	22	37.3	16	27.1
3	Okulumuzda birkaç devrede ders yapılması çalışmalarımızı olumsuz etkilemektedir.	12	20.3	24	40.7	2	3.4	11	18.6	10	16.9
4	Okulumuzun personel sayısı yeterlidir.	2	3.4	13	22.0	8	13.6	19	32.2	17	28.8
5	Okulumuzda öğretmen odası ihtiyacı karşılayacak yeterlidir.	3	5.1	11	18.6	9	15.3	20	33.9	16	27.1
6	Okulumuzda ders kitabı eksikliği vardır.	4	6.8	13	22.0	3	5.1	16	27.1	23	39.0
7	Okulumuzun bahçe temizliği düzenli olarak yapılmaktadır.	6	10.2	13	22.0	11	18.6	13	22.0	16	27.1

Tablo 4. 1.1.1.'de görüldüğü gibi öğretmenlerin, 3. sorudaki, "*Okulumuzda birkaç devrede ders yapılması çalışmalarımızı olumsuz etkilemektedir*" ifadesine % 40.7 oranında "katılmıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, okullarda birkaç devrede derslerin yapılmasından rahatsız olmadıkları ve bu durumun dersleri engellemediğini ifade etmişlerdir.

6. sorudaki, "*Okulumuzda ders kitabı eksikliği vardır*" ifadesine % 39.0 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, kitap sıkıntısı çektikleri söylenebilir.

Kosova'daki Türk eğitimcileri, Kosova Türk eğitim sisteminde kullanılacak olan ders kitapların tercüme edilerek değil, Kosova'daki müfredata uygun olarak

Türkçe basılması ve mevcut kitapların da Türkçe'ye tercüme edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (KTÖD, 2007: 18).

1. sorudaki, "*Okulumuzun fiziki imkânları eğitim-öğretim için yeterlidir*" ifadesinde % 37.3 oranında "katılmıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, okulun fiziki imkânlarının eğitim-öğretim için yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

Fakat Kosova'daki Türk eğitimcileri, Türk öğrencilerinin ders yaptığı sınıfların pedagoji şartlarına uygun olarak iyileştirilmesi gerektiğine işaret etmişlerdir (KTÖD, 2007: 19).

2. sorudaki, "*Sınıf ortamı etkinlikler için sınıf mevcuduna göre yeterli büyüklüktedir*" ifadesine % 37.3 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, sınıfların yeterli büyüklükte olduğunu belirtmişlerdir.

5. sorudaki, "*Okulumuzda öğretmen odası ihtiyacı karşılayacak yeterlidir*" ifadesine % 33.9 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, öğretmen odalarının kendi ihtiyaçlarını karşıladığını dile getirmişlerdir.

4. sorudaki, "*Okulumuzun personel sayısı yeterlidir*" ifadesine % 32.2 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, okullardaki personelin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

7. sorudaki, "*Okulumuzun bahçe temizliği düzenli olarak yapılmaktadır*" ifadesine % 27.1 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, okullarda bahçe temizliğinin düzenli olarak yapıldığını söylemişlerdir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin okul imkânları ile ilgili çok büyük sorun yaşamadıkları söylenebilir. Okul imkânlarından en fazla öne çıkan sorunlar, araç-gereç yetersizliği ve okulun fiziki şartlarıdır. Öğretmenlerin nicel verilerden elde edilen görüşleri daha detaylı bir biçimde görmek için yapılan

görüşmelerle de desteklendiği görülmüştür. Nitel verilerden, araç-gereç ve okulun fiziki şartlarına ilişkin öne çıkan ifadeler aşağıda örnek olarak verilmiştir:

- Okulda fiziki imkânlar yetersiz... Kitap sorunlarımız var...
- Okulda bazı imkânlarımız yeterli değil. Araç-gereç eksikliği, bazı eksiklikler vardır...
- Okulda yeterli derecede araç-gereç eksikliği olması...

İfadelerden de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul imkânlarına ilişkin görüşleri genelde olumlu olup nitel verileri nicel verileri destekler niteliktedir.

Tablo 4.2.'de "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin, okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar ile ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?" alt problemine ait 12 maddenin yüzde ve frekansları verilmiştir.

Tablo 4.1.1.2. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
8	Okulumuzdaki yöneticiler yeterince yöneticilik	2	3.4	4	6.8	9	15.3	28	47.5	16	27.1

	yeterliliğine sahiptirler.										
9	Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerine yeterince değer verirler.	3	5.1	3	5.1	12	20.3	25	42.4	16	27.1
10	Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerini nitelikli bir eğitim için sürekli desteklerler.	3	5.1	4	6.8	10	16.9	24	40.7	18	30.5
11	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin motivasyonunu artırıcı çalışmalar yaparlar.	6	10.2	6	10.2	8	13.6	29	49.2	10	16.9
12	Okulumuzdaki yöneticiler karar alınırken öğretmenlere de danışırlar.	4	6.8	4	6.8	9	15.3	29	49.2	13	22.0
13	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin sorunları ile yakından ilgilenirler.	4	6.8	9	15.3	5	8.5	25	42.4	16	27.1
14	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenler arasında yaşanan sorunları	3	5.1	4	6.8	8	13.6	29	49.2	15	25.4

	tarafsız çözerler.										
15	Okulumuzdaki yöneticiler eleştirilere açıktır.	4	6.8	9	15.3	4	6.8	29	49.2	13	22.0
16	Okulumuzdaki yöneticiler, bilim ve teknolojik gelişmeleri okula yansıtırlar.	4	6.8	10	16.9	16	27.1	23	39.0	6	10.2
17	Okulumuzdaki yöneticiler Türkçe'yi diğer dillerle eşit oranda kullanırlar.	5	8.5	12	20.3	5	8.5	27	45.8	10	16.9
18	Okulumuzdaki yöneticiler, veli ile öğretmen arasında yaşanan sorunlarda uzlaştırıcı bir yol izlerler.	1	1.7	1	1.7	6	10.2	34	57.6	17	28.8
19	Okulumuzdaki yöneticiler okulun kaynaklarını sadece öğretmen ve öğrenci menfaatleri için kullanırlar.	0	0	4	6.8	8	13.6	30	50.8	17	28.8

Tablo 4.1.1.2.'de görüldüğü gibi öğretmenlerin; 18. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler, veli ile öğretmen arasında yaşanan sorunlarda uzlaştırıcı bir yol izlerler*" ifadesine % 57.6 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, öğretmen ile veli arasındaki sorunların çözümünde uzlaştırıcı bir rol üstlendiğini ifade etmişlerdir.

19. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler okulun kaynaklarını sadece öğretmen ve öğrenci menfaatleri için kullanırlar*" ifadesine % 50.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, okula yapılan maddi ve manevi yardımları kişisel çıkarları için kullanmadıklarını söylemişlerdir.

11. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin motivasyonunu artırıcı çalışmalar yaparlar*" ifadesine % 49.2 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, motivasyon arttırıcı çalışmalarda bulduklarını ifade etmişlerdir.

12. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler karar alınırken öğretmenlere de danışırlar*" ifadesine % 49.2 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, okulla veya öğretmenlerle ilgili karar alırken öğretmenlere de danıştıklarını belirtmişlerdir.

14. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenler arasında yaşanan sorunları tarafsız çözerler*" ifadesine % 49.2 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, öğretmenler arasındaki sorunları tarafsız bir biçimde çözdüklerini ifade etmişlerdir.

15. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler eleştirilere açıktır*" ifadesine % 49.2 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, müdür veya müdür yardımcılarının eleştiriye açık olduklarını söylemişlerdir.

8. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler yeterince yöneticilik yeterliliğine sahiptirler*" ifadesinde % 47.5 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, yöneticilik yeteneğine sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

17. soruda, "*Okulumuzdaki yöneticiler Türkçe'yi diğer dillerle eşit oranda kullanırlar*" ifadesinde % 45.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenlerin, yöneticilerin, okullarda Türkçe'yi kullandıklarını belirtmişleridir.

Kosova'daki Türk eğitimcileri, Türkçe eğitim görülen okullarda Türkçe dilinin diğer dillerle eşit olarak kullanılması, yazılması ve ileriki dönemlerde bu okullarda Türklerin yönetime katılma devamlılığının sağlanması gerektiğini ayrıca Prizren'de Türkçe eğitim yapılan bir okulda Türk Müdürün atanması gerektiğini söylemişlerdir (KTÖD, 2007: 18-21).

9. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerine yeterince değer verirler*" ifadesinde % 42.4 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, sınıf öğretmenlerine değer verdiklerini ifade etmişlerdir.

13. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin sorunları ile yakından ilgilenirler*" ifadesinde %42.4 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, öğretmenlerin sorunları ile ilgilendiklerini söylemişlerdir.

10. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerini nitelikli bir eğitim için sürekli desteklerler*" ifadesinde % 40.7 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, kaliteli bir eğitim için kendilerine yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

16. sorudaki, "*Okulumuzdaki yöneticiler, bilim ve teknolojik gelişmeleri okula yansıtırlar*" ifadesinde % 39.0 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, yöneticilerin, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri okullara tedarik etmeye çalıştıklarını dile getirmişlerdir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin yöneticiler hakkında görüşleri olumludur. Görüşmelerde öne çıkan ifadeler şunlardır:

- *Kendisi bize daha fazla yardımda bulunuyor. Her eleştiriye açıktır. Her sorunu kendisine aktarırız...*

- *Bu yıl okulumuza Türk müdür yardımcısı atandı. Bildiriler tercüme ediliyor. Sorunumuz yok...*

- Yöneticilerle biraz dil sorunu var. Anlaşmıyoruz bazı defa. Yöneticiler Arnavut olduğu için...

- Müdür yardımcısı Türk bu yüzden dil sorunu yaşamıyoruz...

İfadelerden de görüldüğü gibi nitel verileri nicel verileri destekler niteliktedir.

Tablo 4.1.1.3.'te "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin, velilerden kaynaklanan sorunlar ile ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?" alt problemine ait 8 maddenin yüzde ve frekansları verilmiştir.

Tablo 4.1.1.3. Velilerden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20	Velilerin öğretmenlerle diyalogları yeterlidir.	0	0	4	6.8	4	6.8	27	45.8	24	40.7
21	Veliler öğrencilerin ödevleriyle ilgilenirler.	1	1.7	6	10.2	3	5.1	30	50.8	19	32.2
22	Veliler öğrencilere yeterli destek sağlarlar.	1	1.7	7	11.9	5	8.5	29	49.2	17	28.8
23	Veliler öğrencileri araştırma yapmaları için teşvik ederler.	1	1.7	12	20.3	14	23.7	21	35.6	11	18.6

24	Veliler öğrencileri düzenli olarak okula gönderirler.	0	0	3	5.1	0	0	31	52.5	25	42.4
25	Veliler okula gerekli yardımlarda bulunurlar.	1	1.7	5	8.5	12	23.3	29	49.2	12	20.3
26	Veliler, ebeveyn toplantılarına düzenli olarak katılırlar.	0	0	4	6.8	3	5.1	19	32.2	33	55.9
27	Veliler öğretmenler tarafından yapılan bilgilendirme ve yönlendirmeyi dikkate alırlar.	0	0	2	3.4	3	5.1	30	50.8	24	40.7

Tablo 4.1.1.3.'te görüldüğü gibi; 26. sorudaki, "*Veliler, ebeveyn toplantılarına düzenli olarak katılırlar*" ifadesinde % 55.9 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, velilerin, toplantılara katıldıklarını ifade etmişlerdir.

24. soruda, "*Veliler öğrencileri düzenli olarak okula gönderirler*" ifadesinde % 52.5 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, öğrencileri derslere gönderdiklerini belirtmişlerdir.

21. soruda, "*Veliler öğrencilerin ödevleriyle ilgilenirler*" ifadesinde % 50.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, çocuklarının ödevlerinde yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

27. sorudaki, "*Veliler öğretmenler tarafından yapılan bilgilendirme ve yönlendirmeyi dikkate alırlar*" ifadesinde % 50.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, öğretmenlerin görüşlerini dikkate aldıklarını söylemişlerdir.

25. sorudaki, "*Veliler okula gerekli yardımlarda bulunurlar*" ifadesinde % 49.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, okula maddi- manevi yardımlarda bulduklarını dile getirmişlerdir.

22. sorudaki, "*Veliler öğrencilere yeterli destek sağlarlar*" ifadesinde % 49.2 oranında "katılıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, çocuklarını, kaliteli eğitim almaları için teşvik ettiklerini belirtmişlerdir.

20. sorudaki, "*Velilerin öğretmenlerle diyalogları yeterlidir*" ifadesinde % 45.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin öğretmenlerle sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

23. soruda, "*Veliler öğrencileri araştırma yapmaları için teşvik ederler*" ifadesinde % 35.6 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, ailelerin, öğrencilerin günlük dersler dışında çeşitli eğitici faaliyetlerde bulunmaları için katkı sağladıklarını söylemişlerdir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin veliler hakkında görüşleri olumludur. Velilerle ilgili öne çıkan ifadeler şunlardır:

- *Toplantılara sıralı katılırlar... Bireysel iletişim içindeyim...*
- ... *Toplantılara düzenli geliyorlar, çocuklarıyla çok ilgileniyorlar... Veliler ilgilidir.*
- ... *Veliler benden, bende velilerden memnunum...*

İfadelerden de görüldüğü gibi nitel veriler nicel verileri destekler niteliktedir.

Tablo 4.1.1.4.'te "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin, öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar ile ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?" alt problemine ait 7 maddenin yüzde ve frekansları verilmiştir.

Tablo 4.1.1.4. Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28	Okulumuzdaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	0	0	1	1.7	3	5.1	26	44.1	29	49.2
29	Okulumuzdaki öğretmenler birbirleri ile sorunlarını paylaşırlar.	0	0	3	5.1	7	11.9	28	47.5	21	35.6
30	Okulumuzdaki öğretmenler birbirlerine karşı saygılıdırlar.	1	1.7	0	0	6	10.2	25	42.4	27	45.8
31	Tecrübeli öğretmenler genç öğretmenlere yardım ederler.	1	1.7	0	0	3	5.1	33	55.9	22	37.3
32	Okulumuzda çalışan öğretmenler okulun ve öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalışırlar.	1	1.7	0	0	5	8.5	26	44.1	27	45.8

33	Okulumuzdaki Türk öğretmenler arasında olumlu bir iletişim vardır	1	1.7	0	0	3	5.1	25	42.4	30	50.8
34	Okulumuzdaki diğer topluluk öğretmenleriyle aramızda olumlu bir iletişim vardır.	1	1.7	0	0	4	6.8	30	50.8	24	40.7

Tablo 4.1.1.4.'te görüldüğü gibi öğretmenler; 31. sorudaki, "*Tecrübeli öğretmenler genç öğretmenlere yardım ederler*" ifadesinde % 55.9 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, mesleğinde yeni olan öğretmenlere yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

33. sorudaki, "*Okulumuzdaki Türk öğretmenler arasında olumlu bir iletişim vardır*" ifadesinde % 50.8 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, Türk meslektaşları arasında sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

34. soruda, "*Okulumuzdaki diğer topluluk öğretmenleriyle aramızda olumlu bir iletişim vardır*" ifadesinde % 50.8 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, Arnavut ve Boşnak meslektaşları arasında da sorun olmadığını dile getirmişlerdir.

28. sorudaki, "*Okulumuzdaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır*" ifadesinde % 49.2 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, öğretmenler arasında birlik ve beraberlik olduğunu ifade etmişlerdir.

29. sorudaki, "*Okulumuzdaki öğretmenler birbirleri ile sorunlarını paylaşırlar*" ifadesinde % 47.5 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, öğretmenlerin birbirlerine sorunlarını anlattıklarını dile getirmişlerdir.

30. sorudaki, "*Okulumuzdaki öğretmenler birbirlerine karşı saygılıdır*" ifadesinde % 45.8 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı, birbirlerine karşı saygılı davrandıklarını söylemişlerdir.

32. sorudaki, "*Okulumuzda çalışan öğretmenler okulun ve öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalışırlar*" ifadesinde % 45.8 oranında "kesinlikle katılıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin, okulun ve öğrencilerin haklarını savunduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4.5.'te "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin, kişisel kaynaklı sorunlar ile ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?" alt problemine ait 5 maddenin yüzde ve frekansları verilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin meslektaşları hakkında görüşleri olumludur. Nitel verilerden önce çıkan ifadeler aşağıda verilmiştir.

- *Birbirimize yardımda bulunuruz. Problemlerimizi dinleriz... Bilgilerimizi paylaşıyoruz.*
- *...Okulumuzdaki öğretmenlerde hiçbir problem yoktur.*
- *...Hiç sorun olmaz herkesle iyi anlaşırız...*

İfadelerden de görüldüğü gibi nitel veriler nicel verileri destekler niteliktedir.

Tablo 4.1.1.5. Kişisel Kaynaklı Sorunlar İle İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
35	Yaşadığım çevrede öğretmenlerin toplumsal statülerine değer verilmektedir.	1	1.7	2	3.4	13	22.0	28	47.5	15	25.4
36	Alanımla ilgili yayınları takip etmede güçlük çekiyorum.	8	13.6	15	25.4	12	20.3	18	30.5	6	10.2
37	Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada güçlük çekiyorum.	9	15.3	13	22.0	6	10.2	23	39.0	8	13.6
38	Ekonomik sorunlar yaşıyorum.	22	37.3	21	35.6	4	6.8	8	13.6	4	6.8
39	Ulaşım problemleri yaşıyorum.	12	20.3	9	15.3	4	6.8	20	33.4	14	23.7

Tablo 4.1.1.5.'te görüldüğü gibi öğretmenlerin; 35. sorudaki, "*Yaşadığım çevrede öğretmenlerin toplumsal statülerine değer verilmektedir*" ifadesinde % 47.5 oranında "katılıyorum" yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, toplumun kendilerine değer verdiğini dile getirmişlerdir.

37. sorudaki, "*Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada güçlük çekiyorum*" ifadesinde % 39.0 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, sosyal ve kültürel etkinliklere katılamadıklarını ifade etmişlerdir.

Kosova'daki Türk eğitimcileri, Prizren Belediyesinde Türk Evinin kurulması gerektiğini bildirmişlerdir (KTÖD, 2007: 20).

38. sorudaki, "*Ekonomik sorunlar yaşıyorum*" ifadesinde % 37.3 oranında "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, maddi imkânsızlık çektiklerini ifade etmişlerdir.

Kosova'daki Türk eğitimcileri, eğitimcilerin ve emekli öğretmenlerin maddi durumlarının düzeltilmesi yönünde Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenli maddi yardımın yapılması gerektiğini dile getirmişlerdir (KTÖD, 2007: 19).

39. sorudaki, "*Ulaşım problemleri yaşıyorum*" ifadesinde % 33.9 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, okullara ulaşımında güçlük çektiklerini söylemişlerdir.

36. sorudaki, "*Alanımla ilgili yayınları takip etmede güçlük çekiyorum*" ifadesinde % 30.5 oranında "katılıyorum" şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmenler, meslekleriyle ilgili yayınlara ulaşmada güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir.

Kosova'daki Türk eğitimcileri, Kosova Türk eğitiminde çalışan öğretmenlere, ister Türkiye'de ister Kosova'da, Türkiye ve Kosova uzmanları tarafından seminerlerin düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir (KTÖD, 2007: 19).

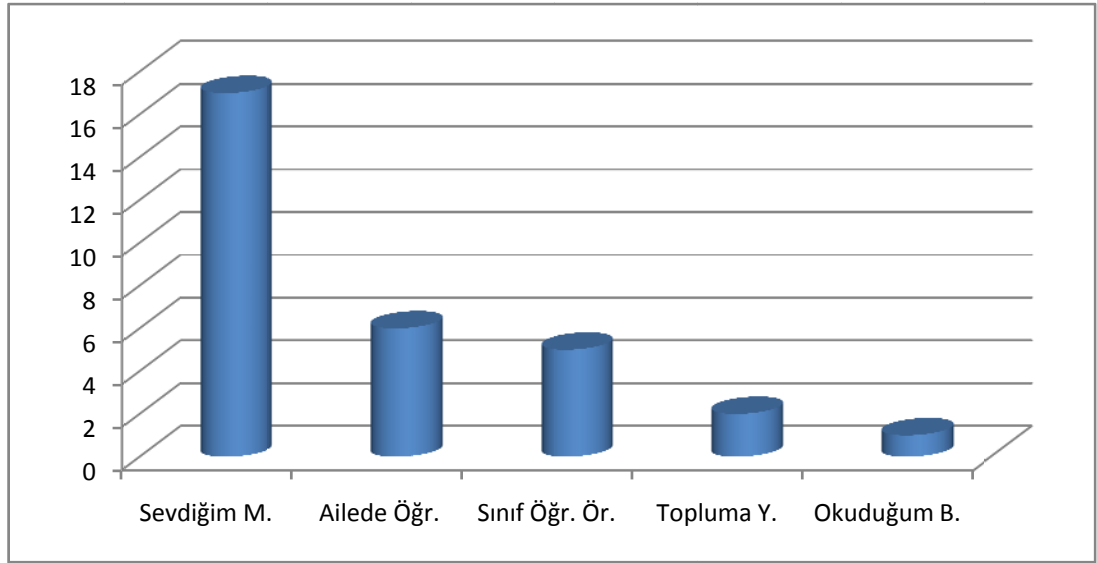
Genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin sosyal ve mesleki hayatla ilgili sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplardan, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada, ekonomik anlamda, ulaşım ve alanla ilgili yayınları takip etmede güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler nitel verilerde bu durumları bildirmemişlerdir. Nitel verilerde öne çıkan ifadeler ise şunlardır:

- Eğitimle ilgili yeni gelişmeleri pek takip edemiyoruz...
- Kitap sorunları çok...
- Kaynaklara çok fazla ulaşamıyorum...

4.2. Nitel Verilere Ait Bulgu ve Yorumlar

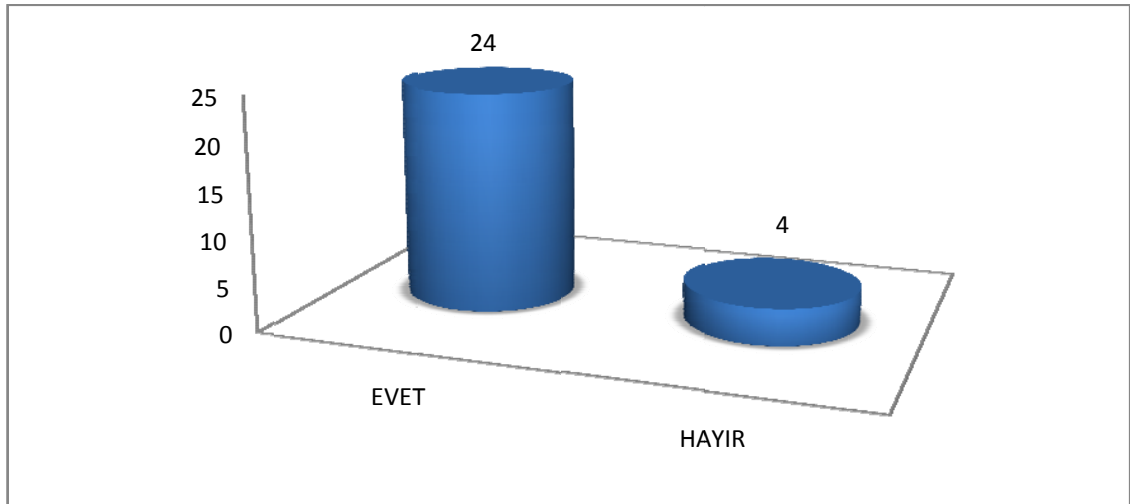
Grafik 4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerine ait dağılım

Grafik 4.2.1.' incelendiğinde öğretmenlerin 6 sorudaki "Öğretmenlik mesleğini seçme nedeniniz nedir?" ifadesine verilen yanıtlar arasında, 17 sınıf öğretmeni sevdiğim bir meslek olduğu, bunlardan 12'si özellikle çocuk sevgisini vurgulamıştır. 6 sınıf öğretmeni ailesinde öğretmen bulunduğu, 5 sınıf öğretmeni sınıf öğretmenini örnek aldığı, 2 sınıf öğretmeni Türk toplumuna faydalı olmak, 1 sınıf öğretmeni de okuduğu bölüm itibariyle yaptığı meslek şeklinde ifade etmişlerdir.

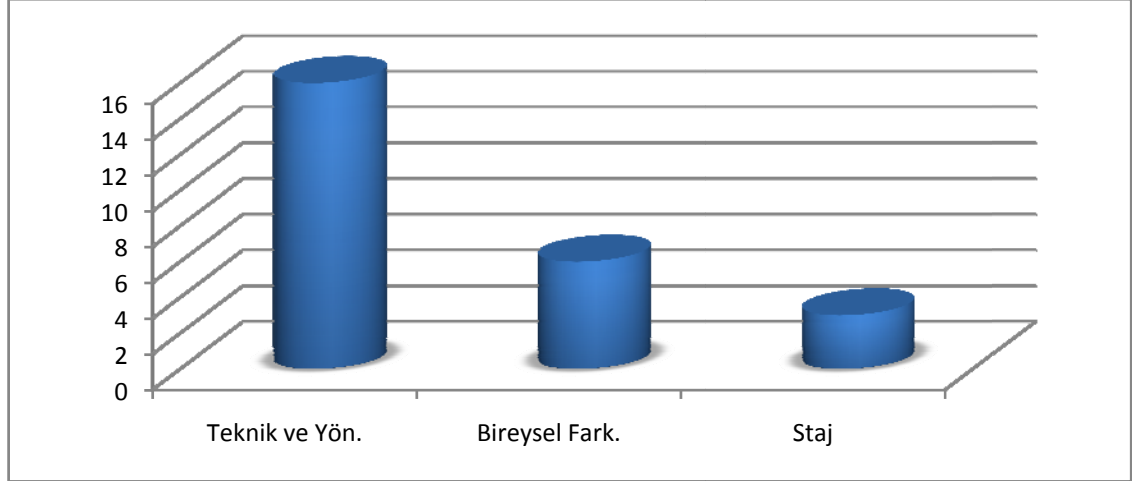
Sınıf öğretmenleri, araştırmacı tarafından belirlenen tesadüfen öğretmen oldum ve iş garantisi olduğu için şıklarını yanıtlamamışlardır. Altay (2007)'ın, yaptığı araştirmasında öğretmenlerin bu şıkları yanıtladıkları görülmüştür. Alan yazıdaki bu araştırmayla farklılık görüldüğu söylenebilir. Sınıf öğretmenlerin mesleklerini seçme nedenleri arasında sevgi geldiğini özellikle çocukları sevdikleri için seçtikleri söylenebilir.

Grafik 4.2.2. Sınıf öğretmenlerinin aldıkları eğitimin mesleğe hazırladığını düşünüyor musunuz sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.2.'de görüldüğu gibi görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerin 7. sorudaki "*Aldığınız eğitim sizi mesleğe hazırladığını düşünüyor musunuz?*" ifadesinde 24'ü Evet, 4'ü Hayır yanıtını vermiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler, aldıkları eğitimin mesleğe hazırladığını ifade etmişlerdir.

Grafik 4.2.2.1. Hangi yönlerden hazırladığını düşünüyorsunuz sorusuna ait dağılım

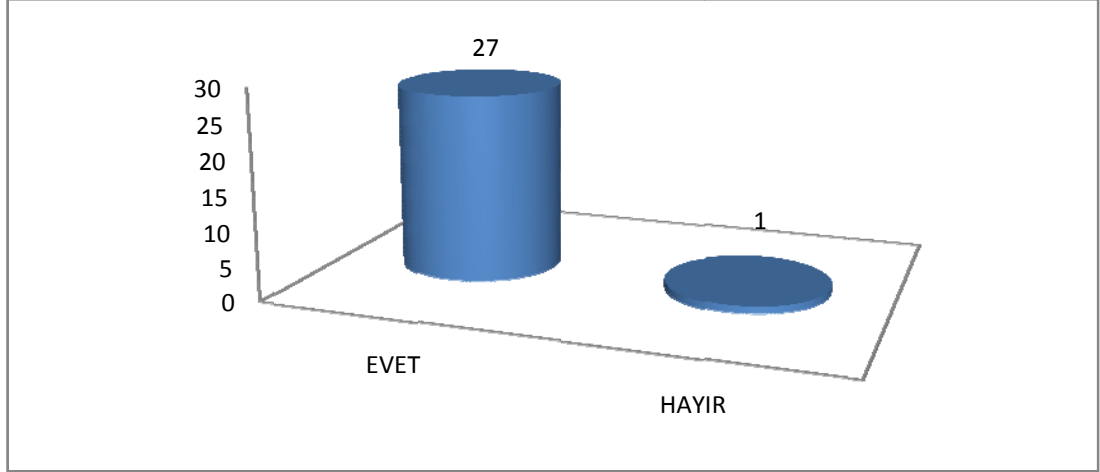

Grafik 4.2.2.1. incelendiğinde öğretmenlerin 7 sorudaki "*Aldığınız eğitim sizi mesleğe hazırladığını düşünüyor musunuz?*" ifadesinde "Evet" yanıtlarını verenler arasında, 16 sınıf öğretmeni teknik ve yöntemler, 6 sınıf öğretmeni bireysel farklılıklar ve 3 sınıf öğretmeni staj olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin mesleğe en çok teknik ve yöntemler konusunda hazırlandığı söylenebilir.

"Hayır" diyen sınıf öğretmenleri nedenleri ise; 3 sınıf öğretmeni yabancı dil (Sırpça ve Arnavutça) yüzünden zorluklar yaşadıklarını ve 1 sınıf öğretmeni de enstrüman çalamadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin çeşitli politikalar sonucu Türkçe bölümlerin olmayışı yüzünden farklı dillerde (Sırpça ve Arnavutça) eğitim gördükleri ve zorluklar yaşadıkları söylenebilir.

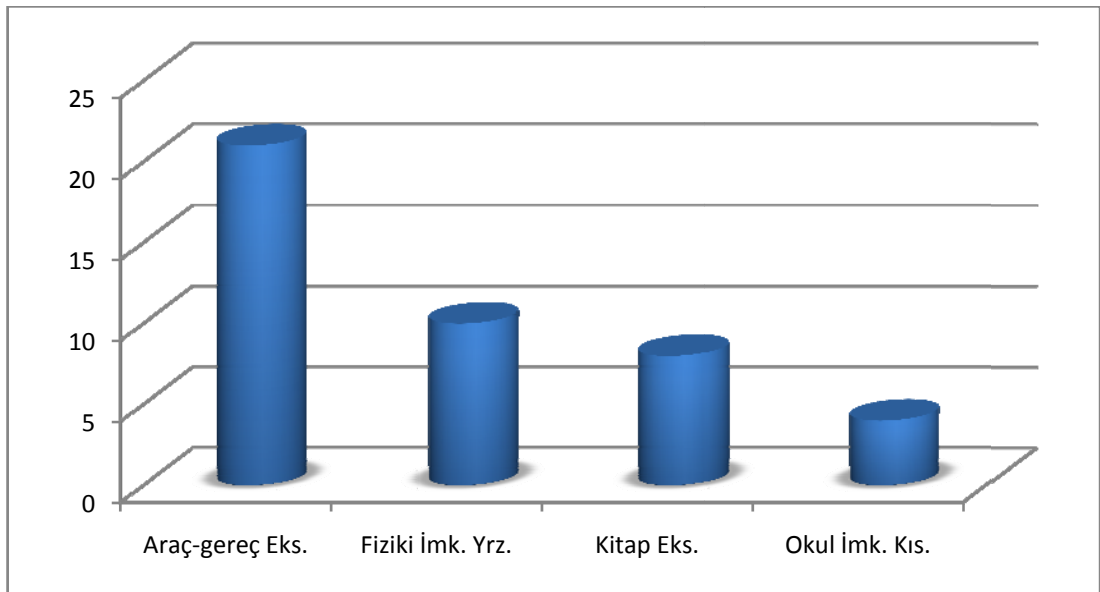
8. sorudaki "*Ne tür mesleki sorunlarla karşılaşıyorsunuz?*" ifadesine 28 öğretmen; okul imkânları, okul yönetimi, veli, meslektaş ve kişisel şeklinde ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri araştırmacı tarafından belirlenen şıkların hepsini söylemişlerdir.

Grafik 4.2.3. Okulunuzun imkânları ile ilgili sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.3'te görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 9. sorudaki "Okulunuzun imkânları ile ilgili sorunlarınız var mı?" ifadesinde 27'si Evet, 1'i Hayır yanıtını vermiştir. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerin okul imkânlarıyla sorunları yaşadıkları söylenebilir.

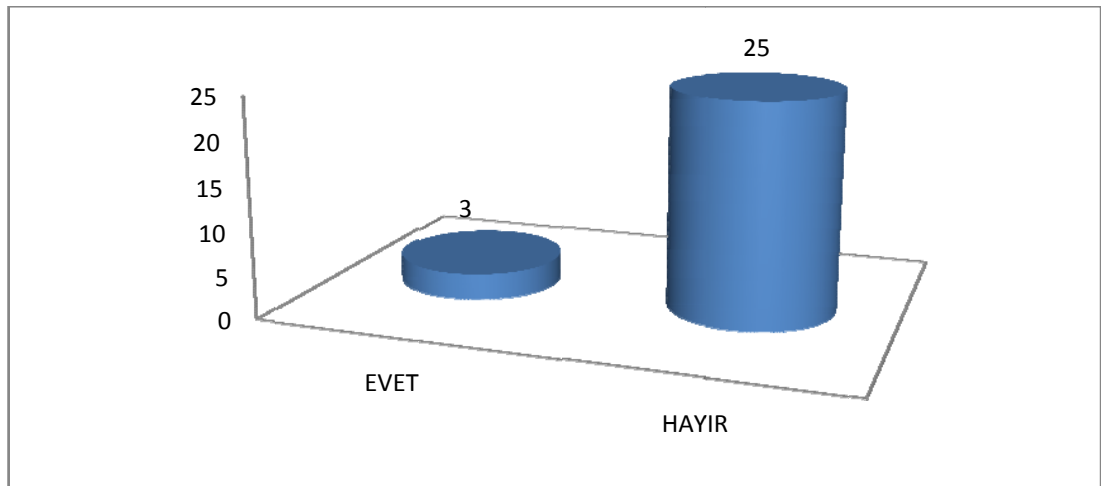
Grafik 4.2.3.1. Okul imkânları ile ilgili sorunlara verilen yanıtların dağılımı

Grafik 4.2.3.1. incelendiğinde görüşmeye katılan öğretmenlerin 9. sorudaki "Okulunuzun imkânları ile ilgili sorunlarınız var mı?" ifadesinde, 21 sınıf öğretmeni araç-gereç yetersizliğinin bunlardan 3 sınıf öğretmeni masa-sandalyelerin eski veya kırık olduğunu söylemişlerdir. 10 sınıf öğretmeni fiziki imkânların yetersiz olduğunu özellikle 2 sınıf öğretmeni sınıfların büyük, 2 sınıf öğretmeni küçük olduğunu söylemişlerdir. 1 sınıf öğretmeni derslerin iki devrede yapılması gerektiğini, 8 sınıf öğretmeni kitap eksikliğinin olduğunu ayrıca 2 sınıf öğretmeni kitap eksikliği olmadığını söylemiştir. 4 sınıf öğretmeni okul imkânlarının kısıtlı olduğunu özellikle 1 sınıf öğretmeni okulda bilgisayar odasının olmadığını, 1 sınıf öğretmeni okulda beden eğitim salonunun olmadığını ve 1 sınıf öğretmeni yeterli personelin bulunmadığını bildirmişlerdir.

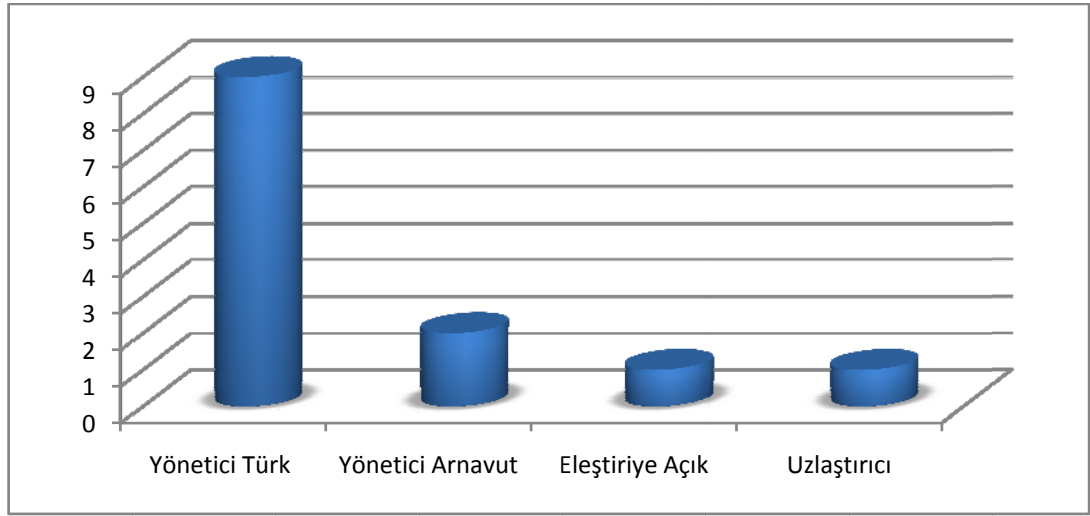
Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerinin okul imkânlarıyla en fazla; araç-gereç sıkıntısı yanı sıra fiziki imkânların yetersizliği ve kitap eksikliği çektikleri söylenebilir. Araç-gereç sıkıntısı yaşamaya devam etmekle birlikte, fiziki imkânların düzeltilmesinde KEBTB ve yabancı kuruluşların desteğiyle, sınıflar boya-badana, masa-sandalye ve ek binalar inşaat ederek düzeltilmeye başlandığı söylenebilir. KEBTB'nın Türkçe kitapların çeşitli sorunlar aşılaraq yayınlanmasında ilerleme olduğu gibi sorunun tam anlamıyla çözülmediği söylenebilir.

Grafik 4.2.4. Okul yönetimi ile sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.4.'te görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 10. sorudaki "Okul yönetimin ile sorunlarınız var mı?" ifadesinde 3'ü Evet, 25'i Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenlerinin okul yönetimiyle sorunları olmadığı söylenebilir.

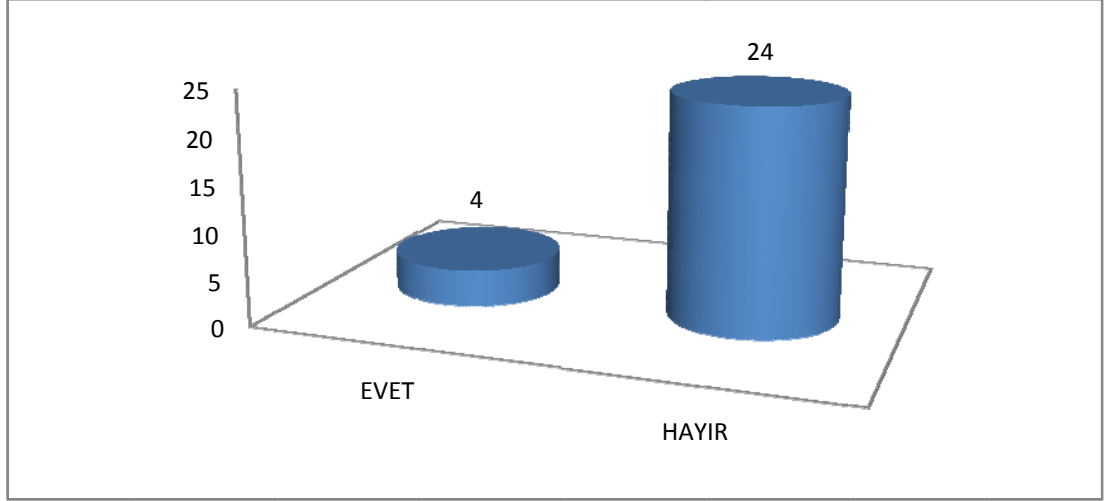
Grafik 4.2.4.1. Okul yönetimi ile sorunlara verilen yanıtların dağılımı

Grafik 4.2.4.1'de görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 10. sorudaki "Okul yönetimin ile sorunlarınız var mı?" ifadesinde 9 sınıf öğretmeni okullardaki yönetici yardımcılarının Türk olduğu için sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. 2 sınıf öğretmeni yöneticilerin Arnavut olmasından ve Türk müdür yardımcılarının bulunmamasından dolayı dil sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. 1 sınıf öğretmeni yöneticilerin öğrenci-veli sorunlarında uzlaştırıcı olduğunu belirtmişlerdir.

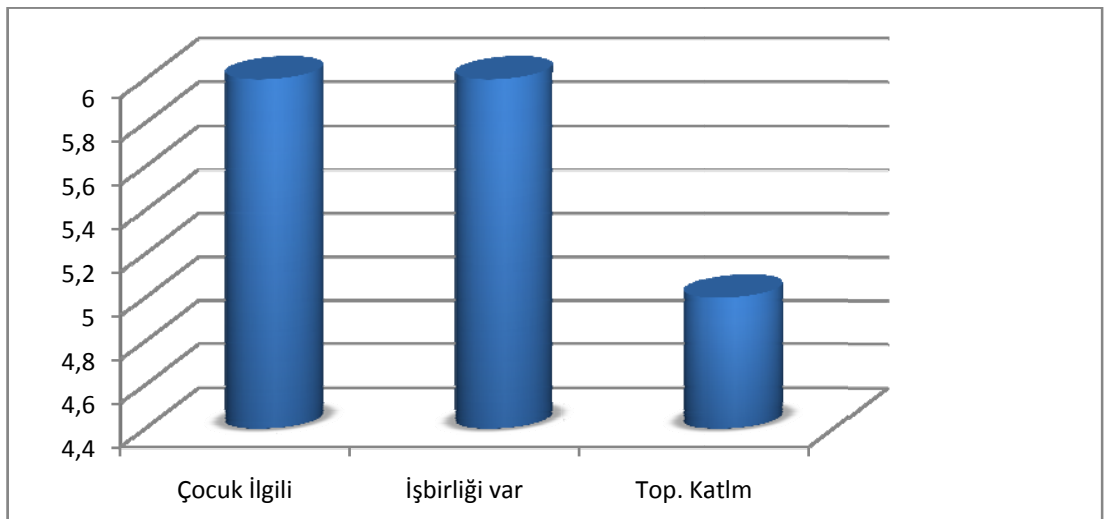
Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerinin okul yönetimiyle sorun yaşamamasının en büyük nedeni okullarda Türk müdür yardımcılarının varlığından veya yöneticilerin Türkçe bilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim öğretmenler görüşmelerde, Türk müdür yardımcılarının olduğu yerlerde bildirilerin, afişlerin vb belgelerin Türkçe yayınlandığını, Türk müdür yardımcılarının olmadığı okullarda yayınlanmadığını ifade etmişlerdir.

Grafik 4.2.5. Öğretmenlerin eğitim-öğretim süresince veli ile sorunlarınız var mı sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.5.'te görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 11. sorudaki "Eğitim-öğretim sürecinde velilerle sorunlarınız var mı?" ifadesinde 4'ü Evet, 24'i Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenlerinin velilerle sorun yaşamadıkları söylenebilir.

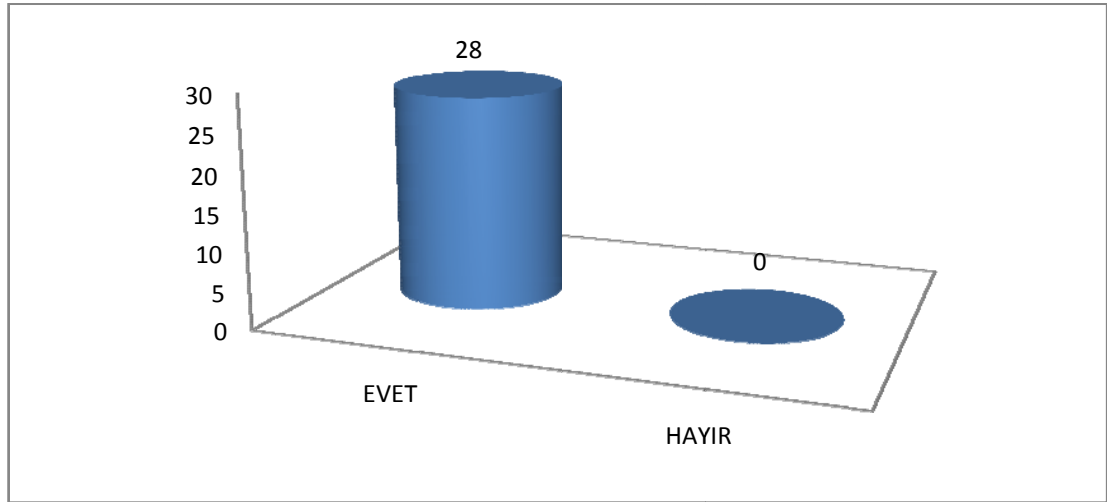
Grafik 4.2.5.1. Eğitim-öğretim sürecinde velilerle sorunlarınız var mı sorusuna verilen yanıtların dağılımı

Grafik 4.2.5.1. incelendiğinde görüşmeye katılan öğretmenlerin 11. sorudaki "*Eğitim-öğretim sürecinde velilerle sorunlarınız var mı?*" ifadesinde, 6 sınıf öğretmeni velilerin çocuklarıyla ilgilendiğini bunun aksine 4 sınıf öğretmeni ilgilenmediklerini, 6 sınıf öğretmeni velilerle işbirliğinin olduğunu, 5 sınıf öğretmeni velilerin toplantılara katıldığını bunun aksine 5 sınıf öğretmeni bazı velilerin toplantılara katılmadıklarını belirtmişlerdir.

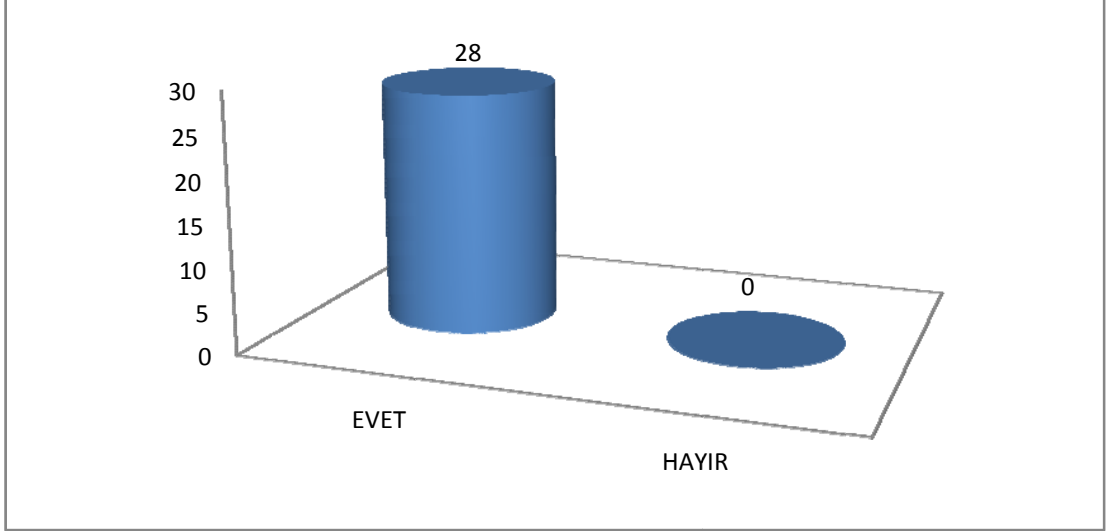
Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, veliler çocuklarıyla ilgilendikleri gibi öğretmenlerle de işbirliği içinde olduklarını ve toplantılara katıldıkları söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise, velilerin çocuklarıyla ilgilenmedikleri ve toplantılara katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Grafik 4.2.6. Eğitim sürecinde meslektaşlarınızla sorunlarınız var mı sorusuna verilen yanıtların dağılımı

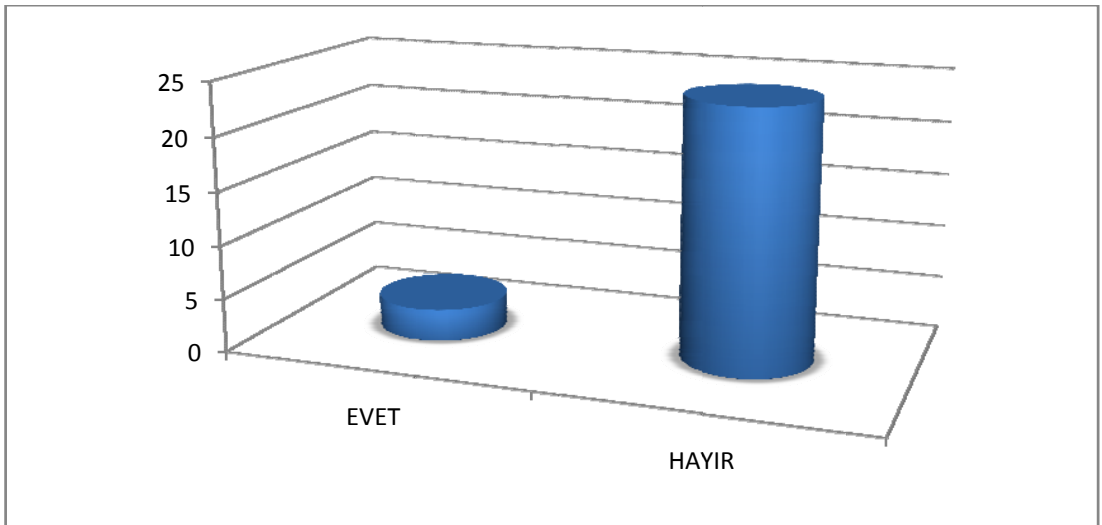
Grafik 4.2.6.'da görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 12. sorudaki "*Eğitim sürecinde meslektaşlarınızla sorunlarınız var mı?*" ifadesinde 0'ı Evet, 28'i Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenlerinin, meslektaşları arasına sorun yaşamadıkları söylenebilir.

Grafik 4.2.6.1. Topluluk meslektaşlarınızla aranız nasıl sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.6.1.'de görüldüğü gibi "*Topluluk meslektaşlarınızla aranız nasıl?*" ifadesinde görüşmeye katılan öğretmenlerin 0'ı Evet, 28'i Hayır yanıtı vermiştir. Sınıf öğretmenlerinin diğer (Arnavut ve Boşnak) meslektaşlarıyla sorun yaşamadıkları söylenebilir.

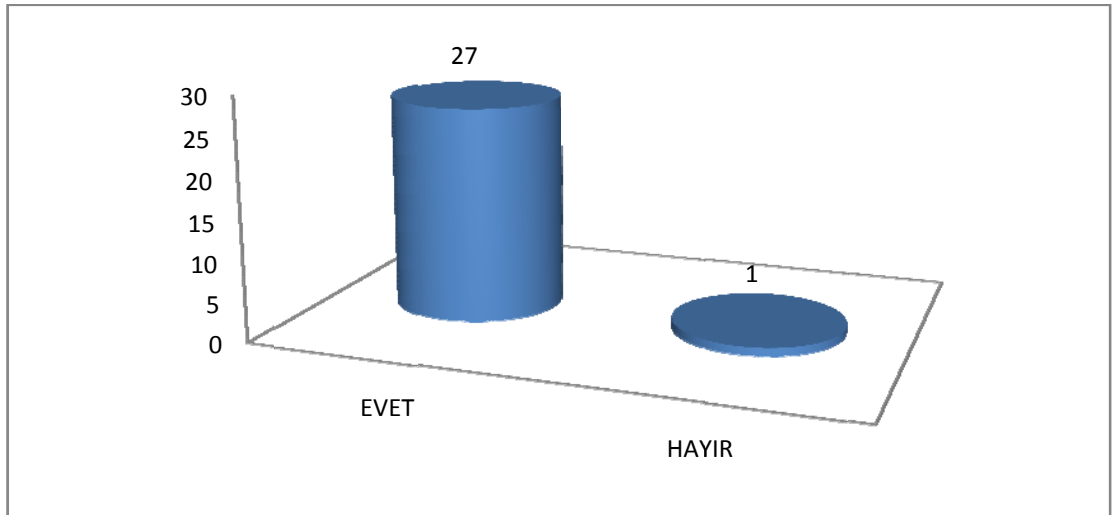
Grafik 4.2.7. Öğretmenlerin kişisel sorunlarına ait dağılım

Grafik 4.2.7.'de görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 13. sorudaki "Kişisel sorunuz var mı?" ifadesinde 3'ü Evet, 24'ü Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenlerinin kişisel sorunu olmadığı söylenebilir.

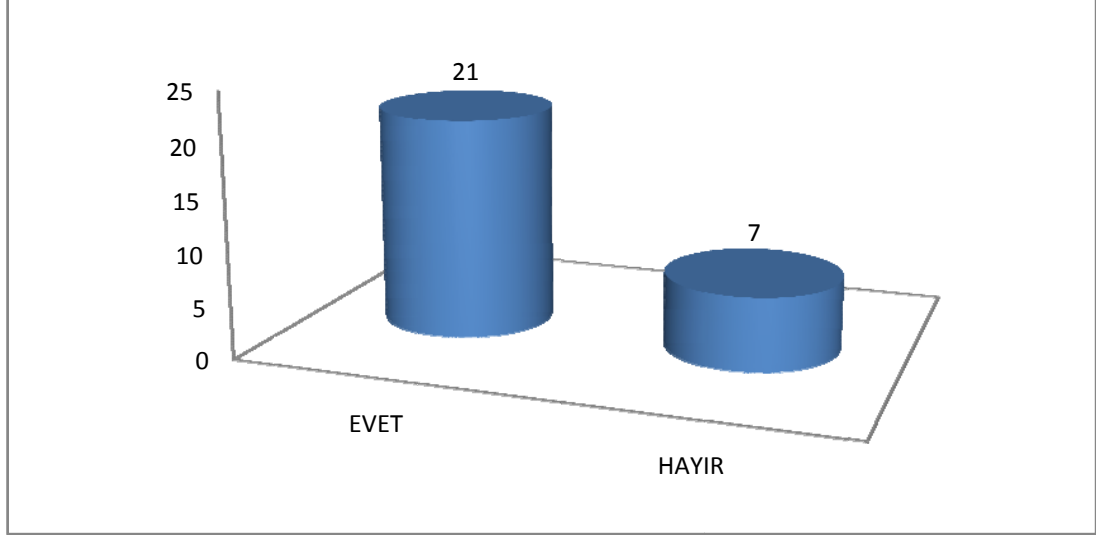
"Evet" diyen sınıf öğretmenleri, kitap veya kaynaklara ulaşmada sıkıntı çektiklerini söylemişlerdir.

Grafik 4.2.8. Mesleki hizmet içi seminerlere katıldınız mı ve katılıyor musunuz sorusuna ait dağılım

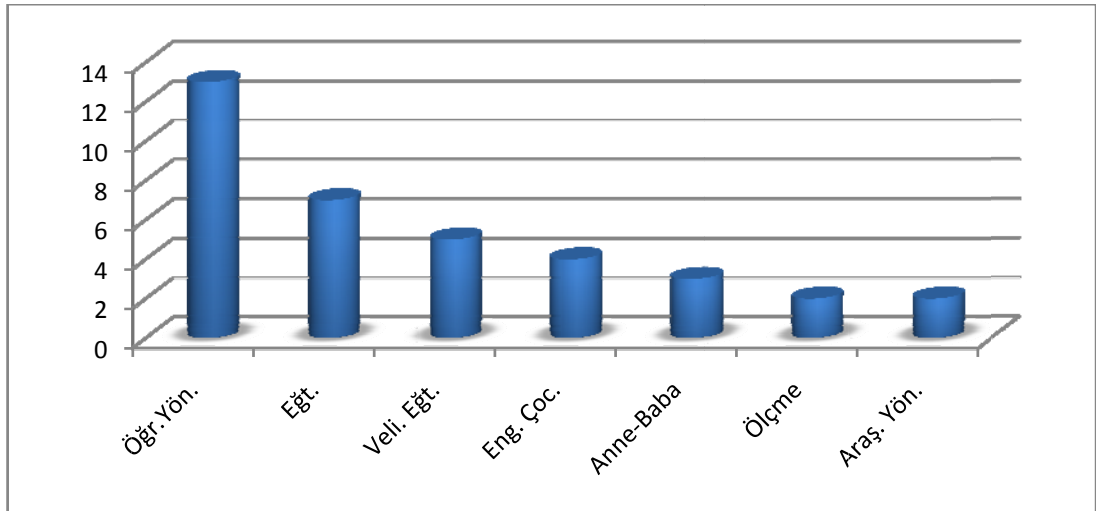
Grafik 4.2.8.'de görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 14. sorudaki "Mesleki hizmet içi seminerlere katıldınız mı ve katılıyor musunuz?" ifadesinde 27'si Evet, 1'i Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenleri hizmet içi seminerlere katıldıkları söylenebilir.

Grafik 4.2.8.1. Seminerler yeterli veriliyor mu sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.8.1.'de görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin "*Seminerler yeterli veriliyor mu sorusuna*" ifadesinde 21'i Evet, 7'i Hayır yanıtı vermiştir. Sınıf öğretmenleri hizmet içi seminerlerin yeterli verildiğini ifade etmişlerdir.

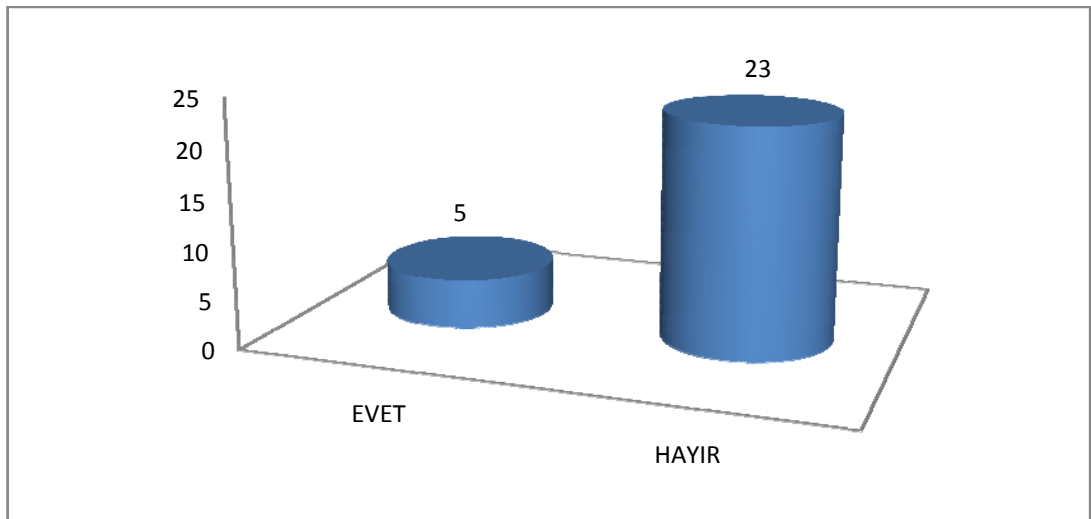
Grafik 4.2.8.2. Ne tür seminerlere ihtiyacınız var sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.8.2 incelendiğinde görüşmeye katılan öğretmenlerin "*Ne tür seminerlere ihtiyacınız var?*" ifadesinde, 13 sınıf öğretmeni yeni öğretim yöntem ve teknikleri, 6 sınıf öğretmeni eğitim, 6 sınıf öğretmeni velilere eğitim, 4 sınıf öğretmeni engelli çocuklar, 3 sınıf öğretmeni anne-baba eğitimi, 2 sınıf öğretmeni ölçme ve değerlendirme, 2 sınıf öğretmeni araştırma yöntemleri şeklinde ifade etmişlerdir.

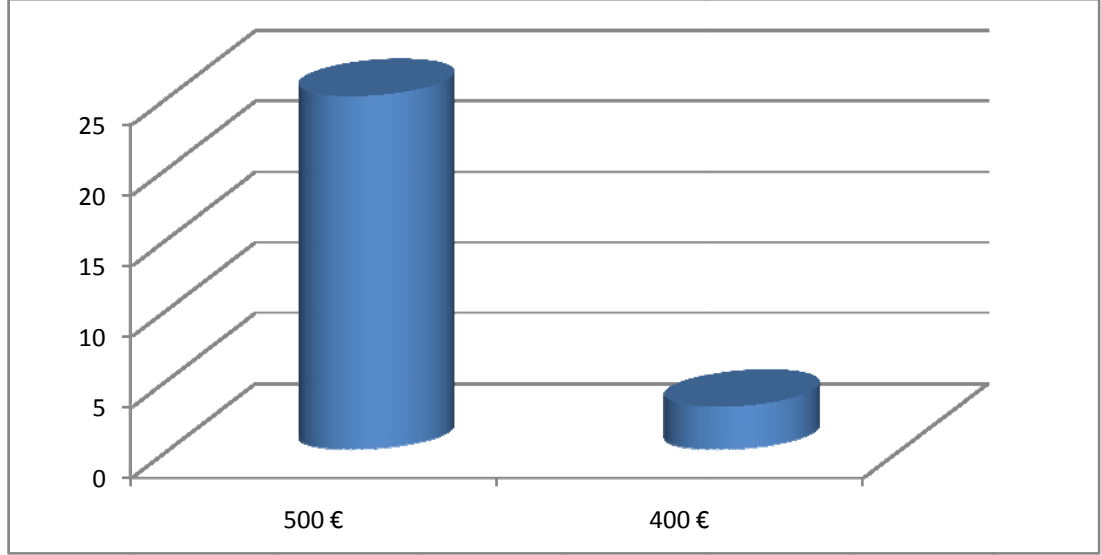
Görüşmeye katılan sınıf öğretmenleri hizmet içi seminerlerin yeterli verildiğini ifade etmelerine rağmen en fazla yeni öğretim yöntem ve teknikleri konularında seminerlere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenleri sadece öğretmenlere değil velilere de veya öğretmen-veli birlikte seminerlerin verilebileceğini işaret etmişlerdir.

Grafik 4.2.9. Aldığınız maaş ihtiyaçlarınızı karşılayacak yeterlikte mi sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.9.'da görüldüğü gibi görüşmeye katılan öğretmenlerin 15. sorudaki "*Aldığınız maaş ihtiyaçlarınızı karşılayacak yeterlikte mi?*" ifadesinde 5'i Evet, 23'ü Hayır yanıtını vermiştir. Sınıf öğretmenlerin maaşlarının yeterli olmadığı söylenebilir.

Grafik 4.2.10. Sizce Kosova’da bir sınıf öğretmenin alması gereken maaş ne kadardır sorusuna ait dağılım

Grafik 4.2.10. incelendiğinde görüşmeye katılan öğretmenlerin "Sizce Kosova’da bir sınıf öğretmenin alması gereken maaş ne kadardır?" ifadesinde 25 sınıf öğretmeni 500 €, 3 sınıf öğretmeni 400 € yanıtını vermişlerdir. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenleri maaşlarının en az 500 € olması gerektiği sonucuna varılabilir.

16. sorudaki "Eklemek istediğiniz başka sorunlarınız veya önerileriniz var mı" ifadesine ait yanıtlar aşağıda verilmiştir:

- " Bu sorunların üstesinden devlet adamları, yöneticiler gelebilir. "
- " Bu sorunlar ekonominin düzlemesiyle çözülür. Eğitimimiz daha çağdaş bir sistem olur. "
- "Okullardaki eksiklikler giderilsin, şartlar düzeltirsin."
- " Bu sorunların üstesinden yetkililer gelebilir. "
- " Ekonomi düzlesin. Maddi olanaklar düzlesin. Avrupa sistemini getirenler Avrupa maaşında getirsin. Yetkililer sorunları çözer. "
- " Seminerlerin katkısı oldu kendimi yeniledim. Öğrenci sayısında düşüş var. "

- " Eğitime daha fazla ilgi gösterilsin. "
- " Okullarda birlik olsun teknoloji gelsin. KEBTB destek versin eğer verirse eğitim kalitesi artar. "
- " Türkçe'nin gelişmesi için öğretmen ve öğrencilere yardım edilsin. "
- " Gençler her zaman kendilerini geliştirsin ancak bu şekilde Türk toplumu hayatta kalabilir. "
- " Sorunlar azalıyor. "
- " Eğitimin daha iyi olması için okullara araç-gereç, görsel materyaller temin edilmesi gereklidir. "

Sınıf öğretmenlerinin kişisel ifadelerinde, yöneticilerin kendilerine yardım edecekleri ve bu sorunların çözümünde önemli rol oynayabileceklerini söylemişlerdir. Bunun dışında ekonominin düzelmesiyle, okullara teknolojik araç-gereçlerin sağlanabileceğini ifade edenlerde görülmüştür.

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak Kosova'da görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin ulaşılan sonuçlar ile bu sonuçlar çerçevesinde uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Kosova'da Türkçe eğitimde çalışan öğretmenlerin, nesillerin yetişmesi için büyük fedakârlıklarda bulunduğu söylenebilir.

Bu araştırmada, Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarına ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tarama modelindeki bu araştırma 2009-2010 öğretim yılında Kosova'daki devlet okullarında; Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça şehirleri ile Mamuşa ve Doburçan köyünde görev yapan 59 sınıf öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen nicel veriler bilgisayarda SPSS 17.0 istatistik programında frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları kullanılarak çözümlenmiştir. Nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır:

5.1.1. Sınıf öğretmenlerinin okul imkânlarına ilişkin görüşleri

- Okulun fiziki imkânlarının eğitim-öğretim için yeterli olduğu söylenebilir.
- Sınıfların, öğrenci sayılarına göre yeterli büyüklükte olduğu söylenebilir.
- Öğretmen odalarının, öğretmen ihtiyaçlarını karşıladığı söylenebilir.
- Okulların teknolojik olarak yenilenmesi gerektiği ve araç-gereç eksikliğinin olduğu söylenebilir.
- Okulların bahçe temizliğinin düzenli olarak yapıldığı söylenebilir.
- Okuldaki personel sayısının yeterli olduğu söylenebilir.
- Okullarda birkaç devrede derslerin yapılmasından rahatsız olmadıkları ve bu durumun dersleri engellemediği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerin okulun imkânlarından memnun olması olumlu bir durum şeklinde değerlendirilebilir. Kuzey (2002) araştırmasında, okulların gelişen teknoloji takip etmemeleri sonucu öğretim verimliliğini düşürdüğünü bildirmiş olup araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

5.1.2. Sınıf öğretmenlerinin okul yönetimine ilişkin görüşleri

- Yöneticilerin uzlaştırmacı bir tutum içinde oldukları söylenebilir.
- Yöneticilerin okulun kaynaklarını sadece öğretmen ve öğrencilerin menfaatleri doğrultusunda kullandıkları söylenebilir.
- Yöneticilerin, öğretmenlerin motivasyonunu artırıcı çalışmalar yaptığı söylenebilir.
- Yöneticilerin adil ve tarafsız bir şekilde yöneticilik görevi yaptıkları söylenebilir.
- Yöneticilerin öğretmenler arasında yaşanan sorunları tarafsız bir biçimde çözdükleri söylenebilir.
- Yöneticilerin eleştiriye açık olduğu söylenebilir.
- Yöneticilerin, gereken yöneticilik yeteneklerine sahip olduğu söylenebilir.

- Yöneticilerin okullarda Türkçe'yi kullandığı söylenebilir.
- Yöneticilerin, yönetmelik, toplantı, karar vb. durumlarda öğretmen görüşlerine de yer verdikleri söylenebilir.
- Yöneticilerin, öğretmenlerin sorunlarıyla ilgilendikleri söylenebilir.
- Yöneticilerin, kalitenin artırılmasında destek verdikleri söylenebilir.
- Yöneticilerin, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri okullara tedarik etmeye çalıştıkları söylenebilir.
- Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin bazıları okulun bulunduğu köye gidiş-geliş yaptıkları söylenebilir.
- Öğretmenler için dinlenme yerleri ve eğlence tesisleri olmadığı söylenebilir.
- Öğretmenlerin çoğu okullarda üç devrede ders yapılmasının çalışmalarını olumsuz etkilemedikleri söylenebilir.
- Türkçe kitapların eksik olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerin yöneticilerden memnun olması olumlu bir durum şeklinde değerlendirilebilir. Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu (2009) makalesinde, öğretmenlerle yöneticiler arasında yaşanan sorunlar eğitim-öğretimi olumsuz etkilediğini belirtmiş olup araştırmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

5.1.3. Sınıf öğretmenlerinin velilere ilişkin görüşleri

- Velilerin, öğrencilerin durumları ile yakından ilgilendikleri söylenebilir.
- Velilerin, çocuklarını derslere düzenli olarak gönderdiği söylenebilir.
- Velilerin, çocuklarına ödevlerinde yardımcı oldukları söylenebilir.
- Velilerin, öğretmen görüşlerini dikkate aldığı söylenebilir.
- Velilerin, okula gerekli yardımlarda bulunduğu söylenebilir.
- Velilerin, öğretmenlerle diyaloglarının yeterli olduğu söylenebilir.
- Velilerin, çocuklarını, araştırma yapmaları için teşvik ettikleri söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerin velilerden memnun olması olumlu bir durum şeklinde değerlendirilebilir. Altay (2007) araştırmasında, velilerin, öğretmen ile işbirliği yaparak öğrencilerin beklentilerine ve başarılarına planlı katkılarla destek vermeleri gerektiğine işaret ederek araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

5.1.4. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlere ilişkin görüşleri

- Tecrübeli öğretmenlerin genç öğretmenlere yardım ettiği söylenebilir.
- Türk öğretmenler arasında olumlu bir iletişim olduğu söylenebilir.
- Diğer öğretmenlerle olumlu bir iletişimin olduğu söylenebilir.
- Öğretmenler arasında birlik ve beraberlik olduğu söylenebilir.
- Öğretmenlerin birbirleri ile sorunlarını paylaştığı söylenebilir.
- Öğretmenlerin, okulun ve öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalıştığı söylenebilir.
- Öğretmenlerin birbirleri ile sorunlarını paylaştığı söylenebilir.
- Öğretmenlerin, okulun ve öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalıştığı söylenebilir.
- Öğretmenlerin, toplumsal statülerine değer verdikleri söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerin meslektaşlarından memnun olması olumlu bir durum şeklinde değerlendirilebilir. Altay (2007) araştırmasında, öğrenme ortamının oluşmasında yöneticiler dışında öğretmenlere de görev düştüğünü dile getirmiştir. Öğretmenlerde birbirlerine karşı sevgi ve saygının yanı sıra sır saklayabilen, paylaşan ve motive edici olumlu davranışlar görüldüğünü belirterek araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

5.1.5. Sınıf öğretmenlerinin şahsına ilişkin görüşleri

- Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada güçlük çektikleri söylenebilir.
- Ekonomik yönden sorun yaşadıkları söylenebilir.
- Alanla ilgili yayınları takip etmede güçlük çektikleri söylenebilir.

- Ulaşım problemleri yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Sınıf öğretmenlerin kişisel sorunlarına ait görüşlerini dikkate alınmasının gerekliliği şeklinde değerlendirilebilir. Bu sonuçlar Özpınar (2008) tarafından Türkiye’de yaptığı çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir.

5.2. Öneriler

Yukarıda yer alan sonuçlardan yola çıkılarak yöneticiler, öğretmenler, veliler ve araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir:

5.2.1. Uygulamaya Öneriler

- Kosova Eğitim Teknoloji ve Bilim Bakanlığının ve ilgili yöneticilerin, sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları mesleki sorunların kaynağını belirlemeye yönelik yapılacak çalışmalara destek verebilir.
- Sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunlarının çözümü için sorunları ortadan kaldıracı veya hafifletici çözümler üreterek özlük hakları iyileştirebilir.
- Okullarda, yönetici-öğretmen-veli iletişimini arttırmak için çeşitli etkinlikler düzenlenebilir.
- Okullar, günümüz teknolojisine uygun araç-gereçlerle, materyallerle vb donatılması önerilebilir.
- Okullarda, çevre temizliğinin, iyi bir bahçe düzenlemesinin ve oyun parklarının düzenlenmesi yapılarak genişletilebilir.
- Kardeş okul uygulanmasına gidilerek Türkiye’deki ilköğretim okullarının bilgi ve deneyimlerinden faydalanmaları önerilebilir.
- Kitaplar, Kosova müfredatına uygun bir biçimde Türk uzman eğitimcileri tarafından hazırlanabilir.
- Yöneticiler, öğretmenlere karşı tarafsız ve adil davranmalı, öğretmenler arasında ayırım yapmamaya özen gösterebilir.

- Türk eğitimcilerin, Türkçe eğitim verilen okullara Müdür ve müdür yardımcısı olarak atanmasına devam edilmesi mümkünse müdür olarak atanmalarının sağlanabilir.
- Velilere ve okul personeline hizmet içi kursları düzenlenmeli, iyi bir pedagoji eğitiminden geçmeleri sağlanabilir.
- Velilerin çeşitli sınıf ve okul etkinliklerine gönüllü olarak katılmalarının sağlanabilir
- Öğretmenler, ev ziyaretlerine giderek, veli toplantılarına katılarak ya da velilerle özel görüşmelerde bulunarak okul ile ailenin işbirliği genişletilebilir.
- Öğretmenlere yardımcı ders kitaplarının ve araç-gereçlerin ilgili kurumlar tarafından temin edilebilir.
- Öğretmenleri motive etmek amacıyla, sosyal faaliyetler arttırılabilir.
- Hizmet içi kursların arttırılması ve bu kurslara öğretmenlerin katılımının sağlanması, öğretmenler arasında fikir ve deneyimlerden faydalanma, sorunlara ilişkin çözüm yolları geliştirme tutumu içerisinde olması sağlanabilir.
- Ulaşım sorunları olan bölgelerde taşıt sağlanılabilir.
- Kosova'da Türk Öğretmen evinin açılması önerilebilir.
- Öğretmenlerin maaşlarının arttırılması önerilebilir.

5.2.2. Araştırmacılara Öneriler

- Araştırma sadece sınıf öğretmenlerinin sorunlarıyla ilgilidir. Daha yüksek öğretim kurumlarında çalışan öğretmen ve akademisyenlerin sorunlarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmada belirlenen sorunlar dışında farklı mesleki sorunları belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Araştırma, Kosova'da eğitim veren diğer sınıf öğretmenlerine (Arnavutça ve Boşnak) uygulanabilir.

KAYNAKÇA

Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi*, Alfa Yayınları, İstanbul 2001.

Alkan, Cevat, "Meslek ve Öğretmenlik Mesleği", *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ed. Veysel Sönmez, Anı Yayıncılık, Ankara 2000.

Altay, Sinem, "*Sınıf Öğretmenlerinin Mesleklerinde Karşılaştıkları Sorunlar*" , (Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2007.

Başaran, Ethem, İbrahim, *Eğitime Giriş*, Bilim Matbaası, 2 Basım, Ankara 1977.

Başaran, Ethem, İbrahim, *Eğitim Yönetimi*, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996.

Bozpolat, Ebru, "*Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim-Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas Merkez İlçe Örneği)*" , (Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2009.

Çelik, Yalçın, Safinaz, Dilek, *Kosova'da Çağdaş Türk Edebiyatı (1951-2008)*, Doğru Yol Türk Kültür Sanat Derneği Yayınları, Prizren 2008.

Dağdeviren, İclal, "*Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas İli Örneği)*" , (Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2009.

Derviş, Fetnan, "Osmanlı Döneminden Sonra Kosova'da Türklerin Eğitimi" *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, Ankara 20-25 Ekim 2008.

Engüllü, Suat, "Balkan Savaşlarından Günümüze Kadar Kosova'da Yaşayan Türklerin Toplumsal, Ekonomik, Kültür-Eğitim Durumu ve Göçler", *Makedonya-Yugoslavya (Kosova) Türk Edebiyatı*, Cilt: XII, Sayfa: 295-464, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.

Erden, Münire, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınları, Ankara 1998.

Ergül, Fazlı, "Kosova'da Türkçe Eğitim ve Sınıf Öğretmeni Yetiştirme İhtiyacı" *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 13, Sayfa: 39-51, Diyarbakır 2009.

Hafız, Nimetullah, "Kosova'da Üniversite Düzeyinde Türkçe Eğitim", *Medeniyet Araştırma-Bilim Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 2, Sayfa: 55-60, Agon Graf, Prizren 2002.

İra, Necat, "Sistem Olarak Okul", *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Ed. Cevat Celep, Anı Yayıncılık, Ankara 2004.

Koro, Bedrettin, "Kosova Eğitim Sistemi ve Türkçe Eğitim", www.kosovahaber.com, (Erişim Tarihi: 12.04.2008).

Koro, Bedrettin, "Kosova Cumhuriyeti Gençlerinin Türkçe Yüksek Öğrenim Görme Olanakları ve Sorunları", www.kosovahaber.com, (Erişim Tarihi: 09.07.2008a).

Koro, Bedrettin, "Kosova'da Üniversite Öncesi Eğitimde Göstergeler" www.kosovahaber.com, (Erişim Tarihi: 01.03.2009).

KTÖD, *Kosova'da Türkçe Eğitim, Sorunları ve Çözüm Önerileri*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 2005.

KTÖD, *Kosova IV. Türk Eğitim Kurultayı Sonuç Bildirgesi*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 25-26 Aralık 2006, Yayın, Nisan 2007.

Kosova Cumhuriyeti Anayasası , Md. 5-47: 2008.

Kovaç, Ferdi, "*Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin Öğretim Liderliği Davranışlarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Türkiye-Kosova Örneği)*" (Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2011.

Kosova İstatistik Enstitüsü Verileri, Kosova'nın Nüfusu 1 milyon 733 bin 872 <http://kosovaport.com/29062011t9716/> (Erişim Tarihi: 29.06.2011)

Kuzey, Mehmet, "*Sınıf Öğretmenlerinin Bazı Sorunları ve Bazı Çözüm Önerileri*" , (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2002.

Lika, Sali, "Kosova'da İlkokul ve Ortaokul Düzeyinde Türkçe Eğitim", *Medeniyet Araştırma-Bilim Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 2, Sayfa: 37-54, Agon Graf Yayınları, Prizren 2002.

Özpınar, Murat, "*Köyde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sorunları (Aydın İli Örneği)*" , (Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın 2009.

Recepoğlu, Suroy, Altay, *Kosova'da Türk Olmak*, Siprint Yayınevi, Prizren 2006.

Recepoğlu, Suroy, Altay, "Kosova'da Başlangıçtan Günümüze Kadar Türkçe Edebiyat", www.kosovahaber.com, (Erişim Tarihi: 01.03.2009).

Safçı, Nazan, "Türkçe 25 Ders Kitabı Yayınlandı", www.kosovahaber.com (Erişim Tarihi: 05.03.2007).

Safçı, Nazan ve Koro, Bedrettin, *Kosova'da Türkçe Eğitimde Öğretmen Kadrosu*, Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 2008.

Selçuk, Şimşek, "Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar", *Eğitim Bilimine Giriş*, Ed. Nevin Saylan Anı Yayıncılık, Ankara 2007.

Smith, Janet, "Paper presented to the Australian Association for Research in Education" Conference, Melbourne, December, 2004.

Sofuoğlu, Ebubekir, *Belgelerle Kosova'da Osmanlı Asırları*, Kültür Yayınları, UKİD 2006.

Sofuoğlu, Ebubekir ve Topsakal, Cem, "Osmanlı Devletinin Kosova Eğitim Sistemi'ne Yönelik Eğitimsel Düzenlemeler", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: IV, Sayı: 1, Sayfa: 60-80, Haziran 2007.

Sülçevsi, Nebahat, "Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Hakkında Sunulan Bildiri" *Kosova IV. Türk Eğitim Kurultayı*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 25-26 Aralık 2007.

Şinik, Müferra, "Kosova Türk Öğretmenler Derneğinin Kuruluş Amacı, Eğitim Sorunları ve Çözümleri", *Kosova IV. Türk Eğitim Kurultayı*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 25-26 Aralık 2006, Yayın, Nisan 2007.

TDK, *Büyük Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2005.

Topsakal, Cem, "Kosova Türk Toplumuna İçin Öğretmen Yetiştirme", *BAL-TAM Türklük Bilgisi 5*. Yıl: 2, Sayı: 5, Sayfa: 142-160, Birlik Yayınevi, Ankara 2006.

Topsakal, Cem ve Koro, Bedrettin, *Kosova'da Yaşayan Türkçe Eğitim*, Bay Yayınları, Prizren 2007.

Topsakal, Cem, "Kosova'da İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü Örneği", *Kosova IV. Türk Eğitim Kurultayı*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 25-26 Aralık 2006, Yayın, Nisan 2007.

Tuzcuoğlu, Necla ve Tuzcuoğlu, Semai, "Okulda İnsan İlişkileri" *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* Ed. Ayla Oktay, Kriter Yayınevi, İstanbul 2009.

Vırmiça, Raif, "Önsöz" *Kosova IV. Türk Eğitim Kurultayı*, Kosova Türk Öğretmenler Derneği Yayınları, Prizren 25-26 Aralık 2006. Yayın, Nisan 2007.

Volkan, Orhan, Prizren Bölge Eğitim Dairesi Türk Temsilcisi ile 06.03.2011 tarihli görüşme.

Veenman, Simon, "Review of Educational Research", vol: 54, no: 2, pages: 143-178, Summer 1994.

Vırmiça, Raif, *Kosova'da Fatih Devri Eserleri*, Alcoa İmpex Yayınevi, Prizren 2009.

Yılmaz, Kürşat, "Eğitimin Temel Kavramları" *Eğitim Bilimine Giriş*, Ed. Hasan Basri Memduhoğlu, Pegema Akademi, Ankara 2009.

ÖZGEÇMİŞ

NURİ BRİNA

Nuri Brina, 27/06/1986 Prizren-Kosova Cumhuriyeti Doğumlum. 1992-1999 yıllarında İlköğrenimimi "Çiriyaz Kardeşler-Motra Qiriyazi" okulunda bitirdim. 2000-2004 yıllarında Ortaokulunu (Lise) "Luciano Motroni" – Tıp Lisesini; Tıp Teknisyeni olarak bitirdim. 2004-2008 yıllarında "Priştine Üniversitesi Prizren Eğitim Fakültesi" Türkçe Sınıf Öğretmenliği bölümünde okudum. Bitirme sınavını 17.06.2008 tarihinde 10 ile aldıktan sonra mezun oldum. 2009 T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bölümüne kaydımı yaptırdım halen bu bölümde eğitimime devam etmekteyim.

İletişim:

Adres : Sami Frashëri 45/A Prizren/ Kosova Cumhuriyeti

Tel : +377 (0) 44-717-147

E-mail: nuri18_pz@hotmail.com

EKLER**EK 1 - ANKET FORMU****KOSOVA'DAKİ TÜRK SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
MESLEKİ SORUNLARI ANKETİ**

Değerli Öğretmenim,

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans programındaki *“Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları”* başlıklı tez çalışmamın zorunlu bir aşaması olan bu araştırma için sizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Elde edilen cevaplar gizli tutulacağından ve bilimsel amaçlar için kullanılacağından tüm soruları içtenlikle yanıtlamanız beklenmektedir.

Lütfen aşağıdaki ifadeleri, size uygunluk derecesine göre her bir ifadenin önünde bulunan kutucuklardan () sadece birinin içine çarpı (×) işareti koyarak cevaplayınız.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederim.
Saygılarımla...

Nuri Brina

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sınıf

Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2. Yaşınız?

22-30 31-39 40-49 50 ve üstü

3. Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?

5 yıl ve altı 6-10 yıl 11-15 yıl 16 yıl ve üstü)

4. Öğrenim durumunuz?

Yüksek Pedagoji Okulu Eğitim Fakültesi Diğer

(Belirtiniz).....

5. Öğretmenlik meslek eğitiminizi hangi dil / diller de aldınız?

Türkçe Arnavutça Sırpça-Hırvatça Karma

6. İş güvenceniz var mı?

EVET KISMEN HAYIR

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1)	Okulumuzun fiziki imkânları eğitim-öğretim için yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
2)	Sınıf ortamı etkinlikler için sınıf mevcuduna göre yeterli büyüklüktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
3)	Okulumuzda birkaç devrede ders yapılması çalışmalarımızı olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
4)	Okulumuzun personel sayısı yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
5)	Okulumuzda öğretmen odası ihtiyacı karşılayacak	☐	☐	☐	☐	☐

	yeterlidir.					
6)	Okulumuzda ders kitabı eksikliği vardır.	☐	☐	☐	☐	☐
7)	Okulumuzun bahçe temizliği düzenli olarak yapılmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
8)	Okulumuzdaki yöneticiler yeterince yöneticilik yeterliliğine sahiptirler.	☐	☐	☐	☐	☐
9)	Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerine yeterince değer verirler.	☐	☐	☐	☐	☐
10)	Okulumuzdaki yöneticiler sınıf öğretmenlerini nitelikli bir eğitim için sürekli desteklerler.	☐	☐	☐	☐	☐
11)	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin motivasyonunu artırıcı çalışmalar yaparlar.	☐	☐	☐	☐	☐
12)	Okulumuzdaki yöneticiler karar alınırken öğretmenlere de danışırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
13)	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenlerin sorunları ile yakından ilgilenirler.	☐	☐	☐	☐	☐
14)	Okulumuzdaki yöneticiler öğretmenler arasında yaşanan sorunları tarafsız çözerler.	☐	☐	☐	☐	☐
15)	Okulumuzdaki yöneticiler eleştirilere açıktır.	☐	☐	☐	☐	☐
16)	Okulumuzdaki yöneticiler, bilim ve teknolojik gelişmeleri okula yansıtırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
17)	Okulumuzdaki yöneticiler Türkçe'yi diğer dillerle eşit oranda kullanırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
18)	Okulumuzdaki yöneticiler, veli ile öğretmen arasında yaşanan sorunlarda uzlaştırıcı bir yol izlerler.	☐	☐	☐	☐	☐
19)	Okulumuzdaki yöneticiler okulun kaynaklarını sadece öğretmen ve öğrenci menfaatleri için kullanırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
20)	Velilerin öğretmenlerle diyalogları yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
21)	Veliler öğrencilerin ödevleriyle ilgilenirler.	☐	☐	☐	☐	☐
22)	Veliler öğrencilere yeterli destek sağlarlar.	☐	☐	☐	☐	☐
23)	Veliler öğrencileri araştırma yapmaları için teşvik ederler.	☐	☐	☐	☐	☐
24)	Veliler öğrencileri düzenli olarak okula gönderirler.	☐	☐	☐	☐	☐
25)	Veliler okula gerekli yardımlarda bulunurlar.	☐	☐	☐	☐	☐
26)	Veliler, ebeveyn toplantılarına düzenli olarak katılırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
27)	Veliler öğretmenler tarafından yapılan bilgilendirme ve yönlendirmeyi dikkate alırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
28)	Okulumuzdaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik	☐	☐	☐	☐	☐

	vardır.					
29)	Okulumuzdaki öğretmenler birbirleri ile sorunlarını paylaşırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
30)	Okulumuzdaki öğretmenler birbirlerine karşı saygılıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
31)	Tecrübeli öğretmenler genç öğretmenlere yardım ederler.	☐	☐	☐	☐	☐
32)	Okulumuzda çalışan öğretmenler okulun ve öğrencilerin menfaatlerini korumaya çalışırlar.	☐	☐	☐	☐	☐
33)	Okulumuzdaki Türk öğretmenler arasında olumlu bir iletişim vardır	☐	☐	☐	☐	☐
34)	Okulumuzdaki diğer topluluk öğretmenleriyle aramızda olumlu bir iletişim vardır.	☐	☐	☐	☐	☐
35)	Yaşadığım çevrede öğretmenlerin toplumsal statülerine değer verilmektedir .	☐	☐	☐	☐	☐
36)	Alanımla ilgili yayınları takip etmede güçlük çekiyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
37)	Sosyal ve kültürel etkinliklere katılmada güçlük çekiyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
38)	Ekonomik sorunlar yaşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
39)	Ulaşım problemleri yaşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

EK 2 - GÖRÜŞME FORMU

Görüşme Formu

Değerli Öğretmenim,

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans programındaki ” *Kosova’daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları* “ başlıklı tez çalışmamın zorunlu bir aşaması olan bu araştırma için sizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Elde edilen cevaplar gizli tutulacağından ve bilimsel amaçlar için kullanılacağından tüm soruları içtenlikle yanıtlamanız beklenmektedir. Vereceğiniz cevapları ses kaydedicisi tarafından kayıt altına alınacaktır. Teşekkürler...

1. Yaşınız?
2. Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?
3. Öğrenim durumunuz?
4. Öğretmenlik meslek eğitiminizi hangi dillerde aldınız?
5. Hangi statüde çalışıyorsunuz?
6. Öğretmenlik mesleğini seçme nedeniniz nedir? Açıklar mısınız?
 - a. Sevdiğim bir meslek olduğu için, b. Okuduğum bölüm itibariyle yaptığım meslek,
 - c. Tesadüfen öğretmen oldum, ç. İş garantisi olduğu için.
7. Aldığınız eğitim sizi mesleğe hazırladığını düşünüyor musunuz?
 - a. Evet. Hangi yönlerden hazırladığını düşünüyorsunuz?
 - b. Hayır. Neden?

8. Ne tür mesleki sorunlarla karşılaşıyorsunuz?

(**a.** Okul İmkânlarından , **b.** Okul Yönetimi , **c.** Veli , **ç.** Meslektaş , **d.** Kişisel)

9. Okulunuzun imkânları ile ilgili sorunlarınız var mı? Anlatır mısınız?

10. Okul yönetimin ile sorunlarınız var mı? Anlatır mısınız?

11. Eğitim-öğretim sürecinde velilerle sorunlarınız var mı? Anlatır mısınız?

12. Eğitim sürecinde meslektaşlarınızla sorunlarınız var mı? Anlatır mısınız?

a. Topluluk meslektaşlarınızla aranınız nasıl?

13. Kişisel sorununuz var mı? Anlatır mısınız?

14. Mesleki hizmet içi seminerlere katıldınız mı ve katılıyor musunuz?

a. Yeterli veriliyor mu?

b. Ne tür seminerlere ihtiyacınız var?

15. Aldığınız maaş ihtiyaçlarınızı karşılayacak yeterlikte mi?

a. Sizce Kosova'da bir sınıf öğretmenin alması gereken maaş ne kadardır?

16. Eklemek istediğiniz başka sorunlarınız veya önerileriniz var mı? Anlatır mısınız?